

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 13 (409) — 30 martie 1963

Flacăra

10
13

Fabrica de mase plastice
din București se face pregă-
tindu-se pentru sezonul de vară.
Fotografie de A. MIHAILOPOL

REDACTIA: BUCUREȘTI, PIATA SCÎNTEII
Căsuța poștală: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

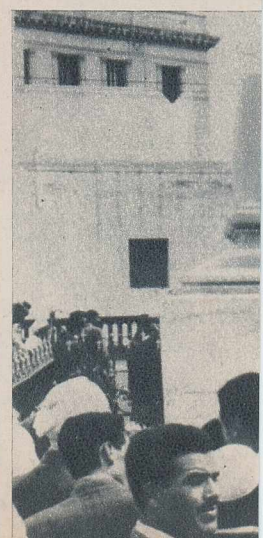
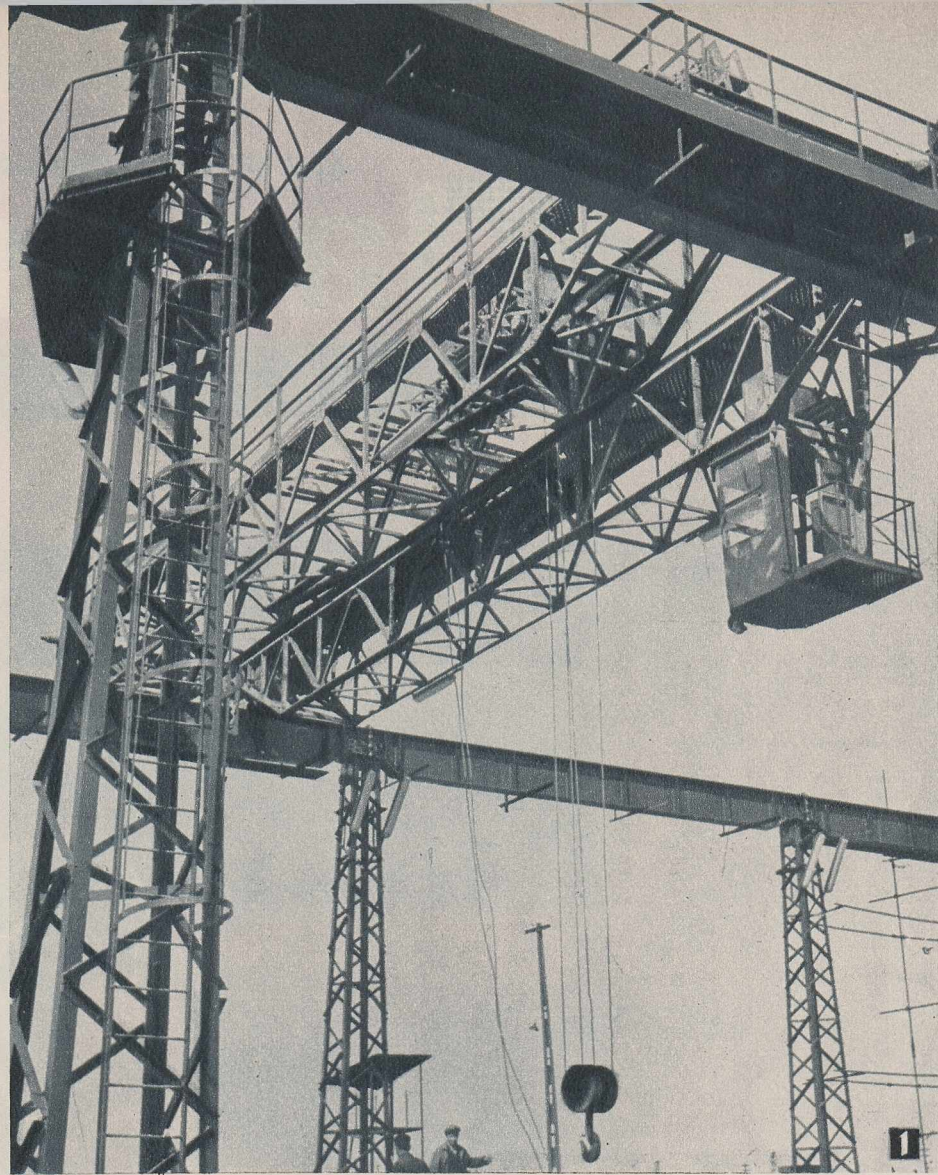
ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

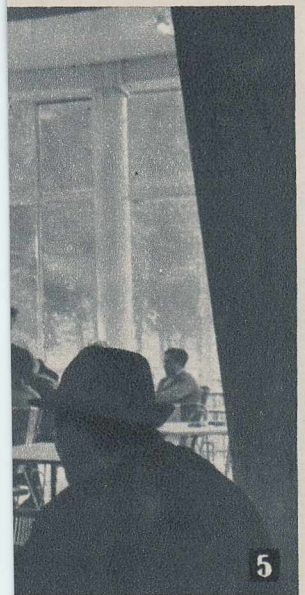

Proletari din toate țările, uniți-vă!
Anul XII nr. 13 (409) — 30 martie 1963
Flacăra

Fotocronica Flacării

1 Noul pod rulant construit la Uzinele mecanice Turnu Severin. El va contribui la imbunătățirea și ușurarea muncii constructorilor de nave de la aceste uzine.

2 330 de locuri are noul cămin construit pentru studenții Institutului pedagogic de 3 ani din Constanța.

3 Intreprinderea de confecții metalice și aparate din București produce, printre alte utilaje pentru construcții, și instalații de condiționare a aerului. În fotografie: montarea unui aparat de contra curent destinat instalațiilor de termoficare a noilor blocuri.

4 În 1934 mina Dîlja din Petroșani, exploatată nerațional, a fost închisă ca nerentabilă. Sute de mineri lăsați pe drumuri, au îngroșat atunci rîndurile șomerilor. Azi, aceeași mină a reinceput o viață nouă. Vechile galerii sînt curățate, armate din nou, mina este dotată cu utilaj modern. Pe măsură ce minerii înaintea în munca de refacere a galeriilor, electricienii pun la punct instalațiile de iluminare și cele de alimentare a locomotivelor electrice.

5 Un colț din restaurantul noului complex alimentar dat recent în folosință în stațiunea balneoclimaterică Olănești.

6 În sala Palatului culturii din Ploiești s-a deschis Expoziția retrospectivă a graficianului I. Ross. Iată-l pe artist în mijlocul vizitatorilor.

7 20.000 de oameni ai muncii din Saint Etienne (Franța) s-au adunat în piața din fața muncii (foto 7) pentru a-și exprima solidaritatea cu minerii greviști. „Faceți-i să plătească pe capitaliști și pe bancheri”, „Trăiască unitatea”. Sub aceste lozinci au demonstrat pe străzile orașului Lens (Franța) minerii din departamentul Pas-de-Calais și membri ai familiilor lor (foto 8).

Fotocronica Flacăării ♦ Fotocro

9 În preajma deschiderii — în Brazilia — a Congresului latino-american de solidaritate cu Cuba, în numeroase țări sud-americane au avut loc manifestări prin care popoarele acestor țări și-au exprimat sprijinul față de revoluția cubană. În fotografie: o demonstrație a studenților brazilieni în apărarea libertății Cubei.

10 Explozia unei bombe atomice franceze în Sahara a stîrnit indignarea opiniei publice africane, ca și din alte țări ale lumii. În fotografie: la un miting de protest în Piața Martirilor din Alger.

11 La Mexico-City s-a deschis o expoziție de fotografii intitulată „România astăzi”. Cu acest prilej prof. Miguel Arroyo de la Parra a conferențiat despre noile realități ale României.

— Nu-ți băga nasul...!

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 31 MARTIE 8.50: Gimnastică 9.00 Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Scenete de păpuși „Un băiețel, o palată și o maimuță”; Telegazeta; Jurnalul pionierilor; Tenis de masă — transmisiune de la centrul de antrenament de la Stadionul Republicii; „Căpitanul Val-Virtej și cele 7+1 minuni ale lumii” (reluare) 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 18.30: „Opereta sau estrada?” — emisiune muzical-distractivă din Studioul de concerte al Radioteleviziunii. În distribuție: Virginica Romanovski, Silly Popescu, Ion Dacian, H. Nicolaide, compozitorul Elly Roman, Constanța Cimpeanu, Roxana Matei, Adela Mărculescu, Aida Moga, Cleopatra Melidoneanu, Valy Niculescu-Bugarin, Maria Pietraru, Lucia Roic, Roxandra Ștefănescu, Ion Bogza, Toni Buiacici, Horia Căciulescu, Norocel Dimitriu, George Hazzgan, compozitorul George Grigoriu, Luigi Ionescu, Bimbo Mărculescu, Anton Negoieșcu, Mireca Nemens, George Oprina, Gică Petrescu, Nae Roman, Nicolae Țăranu. Dansează: Cristina Dan și Victor Vlase. Conducerea muzicală: Viorel Dobos și Sile Dinicu. În jurul orei 19.00 Jurnalul televiziunii 19.15: Partea a doua a emisiunii: „Opereta sau estrada?” 20.45: Filmul artistic: „Cavalerii teutoni” (seria I). În încheiere: Buletin de știri.

LUNI 1 APRILIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Știință și tehnică pentru elevi: „Începuturile mecanicii moderne” (III) 19.50: Filmul artistic „Cavalerii teutoni” (seria a II-a) 21.20: „File din opere” cu Teodora Lucaciu, Elena Cernel, Octav Enigărescu, Ion Piso 22.00: Telesport. În încheiere: Buletin de știri.

MĂRȚI 2 APRILIE 18.30: Universitatea tehnică la televiziune „Construcții moderne de utilaj petrolier” (I) 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii: „Răzușca cea urâtă” — povestire de H. Ch. Andersen. Desează Iurie Darie 19.35: Transmisiune de la Teatrul de Stat de Operetă — „Înflinire cu dragostea” de Nicolae Kirulescu, Artist Emerit, cu: Nicolae Țăranu, Cleopatra Melidoneanu, George Hazzgan, Constanța Cimpeanu, Toni Buiacici, Valy Niculescu-Bugarin, Silviu Gurău, Silly Vasiliu, Viorel Chicișeanu, George Groner, Dia Panaitescu, Marica Munteanu ș.a. În pauze: Emisiune de știință — ciclul „Despre atom” (II). Șah. În încheiere: Buletin de știri.

MIERCURI 3 APRILIE 17.00: Emisiunea pentru cluburile din întreprinderi. Din cuprins: Telegazeta săptămânii; Industria electrotehnică la nivelul cerințelor actuale; Inovații și inovatori; Organizarea locului de muncă — factor principal în îndeplinirea sarcinilor de plan; Munca de cercetare în sprijinul producției; Ce purtăm în sezonul de vară; Tineri soliști de muzică ușoară 19.00: Emisiunea pentru sate. Sfaturi pentru telespectatori. În încheiere: Buletin de știri.

JOI 4 APRILIE 18.30: Universitatea tehnică la televiziune „Fabricarea anvelopelor” 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Emisiune pentru tineretul școlar: „A venit primăvara” 19.40: Mozaic de scurtmetraje 20.40: Muzeul regional de artă plastică Craiova. În jurul orei 21.00 Partea a II-a a concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (vezi programul radio). În încheiere: Buletin de știri.

SÂMBĂȚĂ 6 APRILIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru pionieri și școlari: „O aventură pe Planeta Albastră” 19.55: Romante cu Adriana Codreanu și Constantin Cocriș 20.20: În fața hărții 20.30: Filmul artistic „Balada husarilor” („Mosfilm”) 22.05: Muzică ușoară instrumentală cu orchestra condusă de Sile Vișan. În încheiere: Buletin de știri.

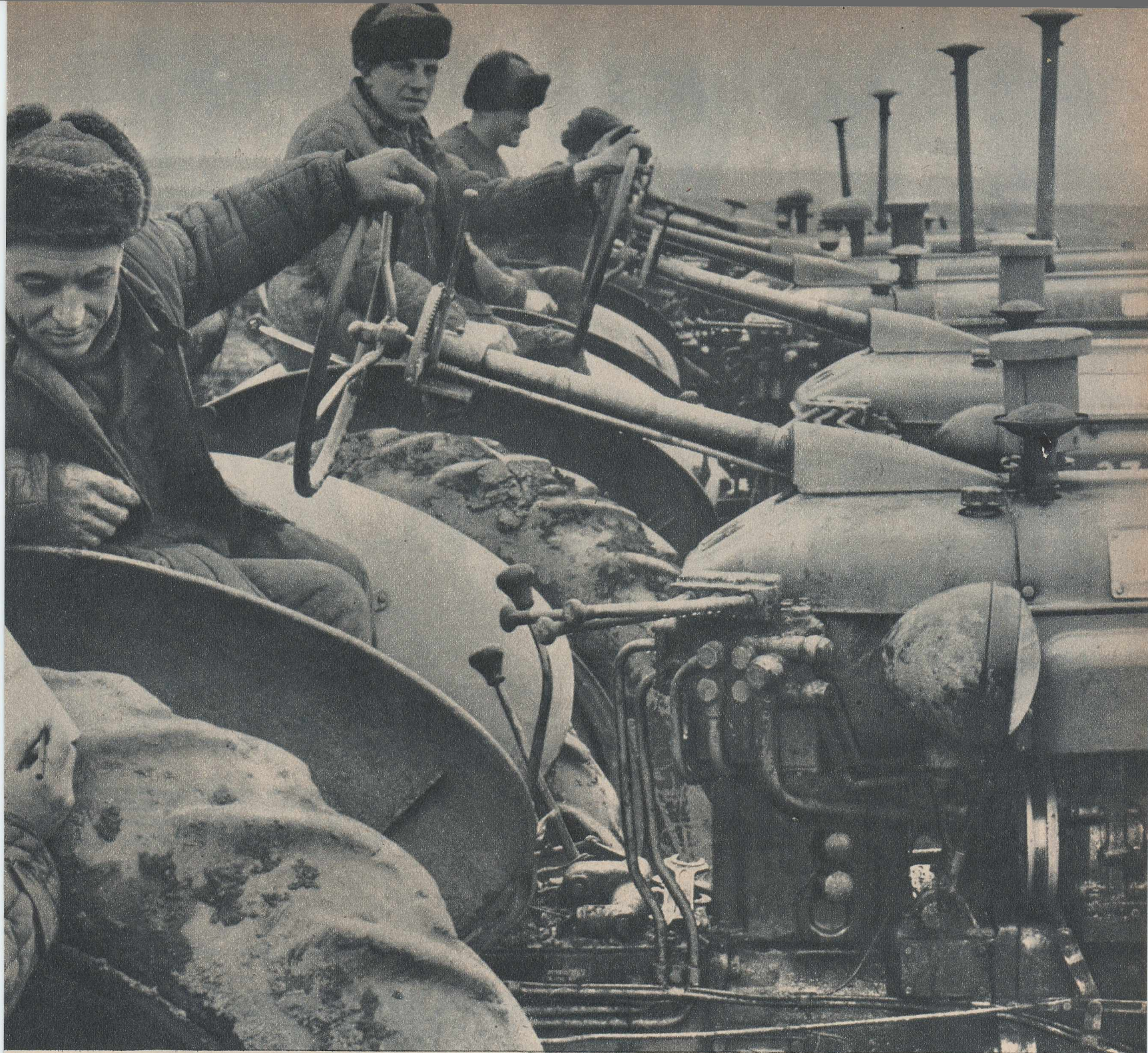
În pagina 21-23:
programul de radio

Începe bătălia însămnărilor înainte de plecarea tractoriștilor pe ogoare, șeful de brigadă reamintește sarcinile fiecărui tractorist în parte.

LA ORDINEA ZILEI :

campania agricola

N

e aflăm la început de campanie agricolă de primăvară, zilele acestea fiind deosebit de importante pentru asigurarea recoltei.

Din experiența gospodăriilor colective fruntașe reiese faptul că, într-o măsură hotărâtoare, buna organizare a muncii mecanizatorilor și brigăzilor de colectivști asigură executarea la timp și la un înalt nivel a lucrărilor agricole.

Pentru a cunoaște la fața locului aspectele din munca de pregătire a campaniei agricole de primăvară, am ales o gospodărie colectivă din cîmpia Bărăganului, în care pregătirii campaniei i se atribuie o deosebită atenție.

Este vorba de gospodăria agricolă colectivă din comuna Lupșanu, Raionul Lehliu. Această gospodărie are de înșămîntat 343 ha porumb, 110 ha floarea-soarelui, 60 ha lucernă, 30 ha borceag, 50 ha sfeclă de zahăr, 25 ha mazăre etc.

Colectiviștii s-au pregătit din vreme, procurîndu-și întreaga cantitate de sămînță selecționată, căreia i-au făcut și încercarea puterii de germinație; au încheiat contracte de lucrări cu S.M.T.-ul și au reparat atelajele proprii.

Imediat după definitivarea planului de producție s-a trecut la defalcarea sarcinilor pe brigăzi și echipe, stabilindu-se suprafețele ce se vor cultiva cu diferitele culturi de către fiecare brigadă, ce lucrări se vor executa de către mecanizatori, precum și lucrările ce vor fi executate de către colectivști.

Important este și faptul că aceeași brigadă de tractoriști lucrează de șase ani în gospodărie, iar șeful ei, Dumitru Drăgan, membru în consiliul de conducere al gospodăriei, cunoaște îndeaproape toate problemele colectivei. Aceiași tractoriști din anii trecuți vor lucra și anul acesta cu aceleași brigăzi de cîmp, folosindu-se astfel sudarea colectivelor de lucru, realizată în ceilalți ani.

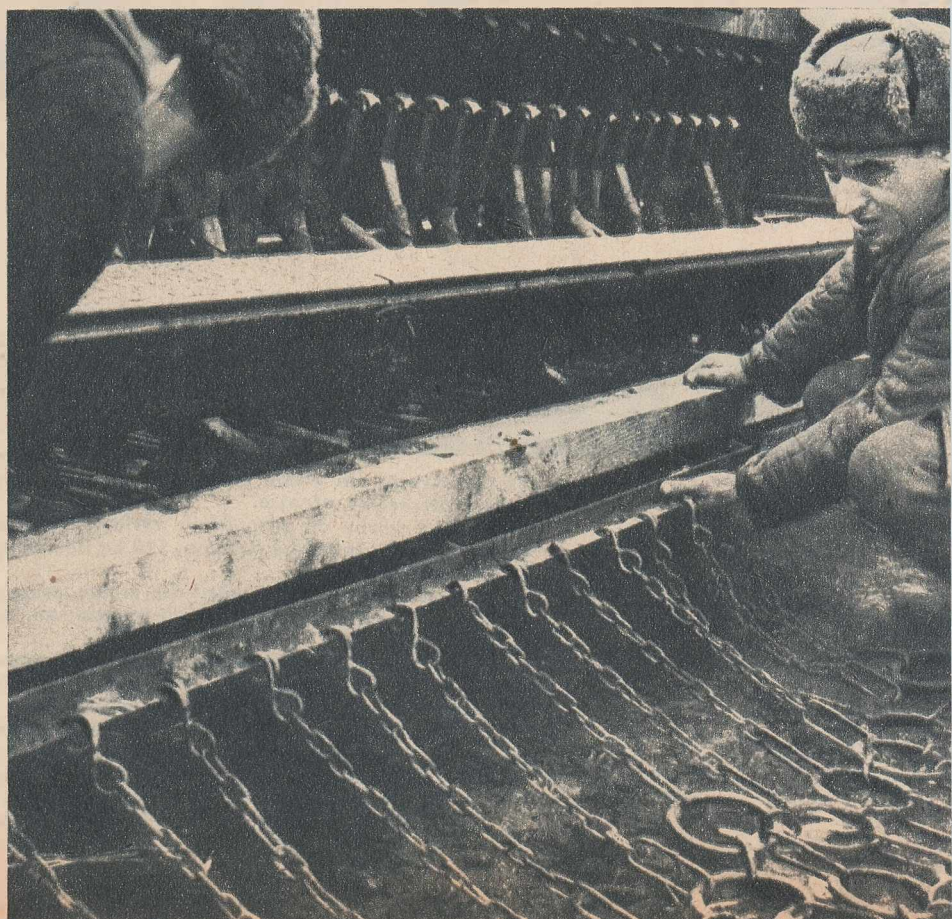
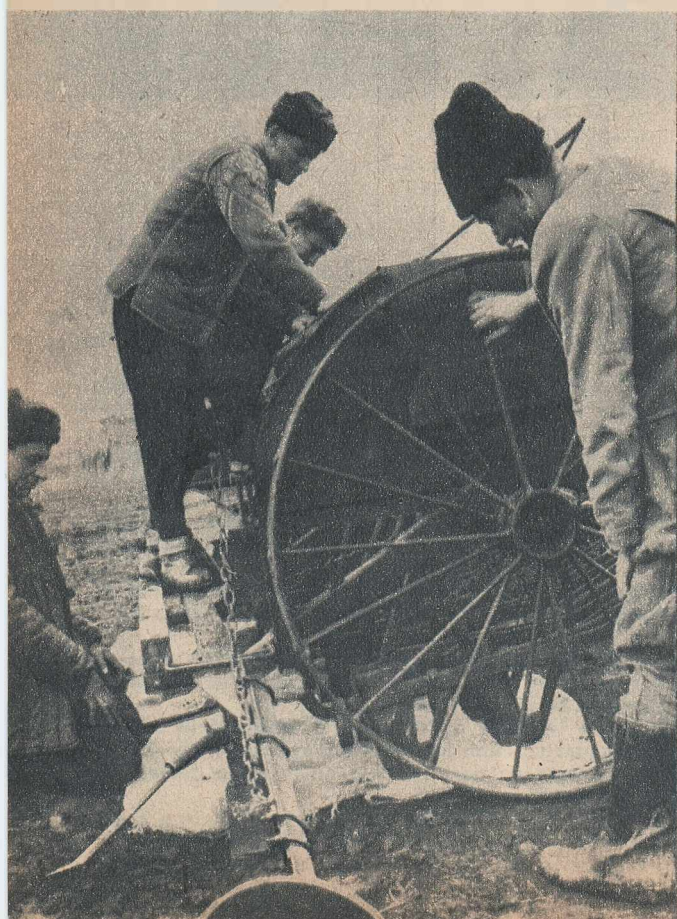
Aparatul fotografic, prin imaginile ce le-a înregistrat pe peliculă, completează o prezentare a muncii ce se desfășoară în aceste zile în vederea îndeplinirii sarcinilor din campania agricolă de primăvară.

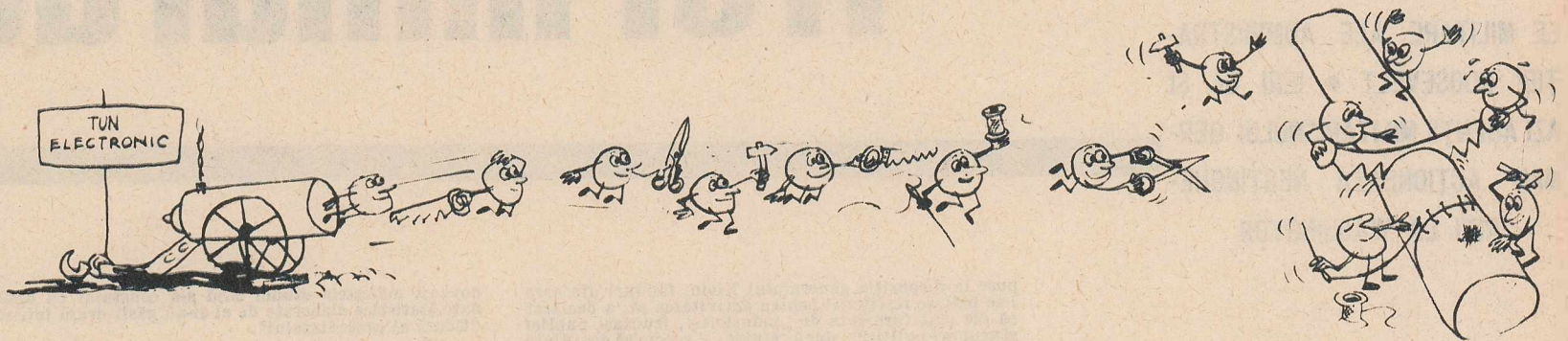

Şeful brigăzii de tractorişti Dumitru Drăgan şi şefii brigăzilor de câmp primesc de la Inginerul agronom indicaţii pe teren, în legătură cu însămînţările ce le au de făcut, conform planului de producţie al gospodăriei.

În prezenţa şefilor de brigăzi de câmp, mecanizatorii fac determinarea pe semănătoare a cantităţii de seminţe la hectar.

Se execută montarea grapelor lanţate la semănători.

Tunul electronic

de prof. univ. Edmond NICOLAU

Prelucrarea metalelor necesită energie termică; acesta este un fapt îndeobște cunoscut. Știați însă că energia necesară poate fi produsă nu numai prin ardere — ca în procedeul clasic — ci și prin mijloace pur electronice?

Principiul utilizat este foarte simplu: materialele pe care dorim să le încălzim la temperaturi nalte sînt supuse unui adevărat bombardament electronic. Prin această temperatură lor crește considerabil.

Profităm de ocazie spre a aminti că bombardamentele electronice se utilizează în tehnică de mai mult timp. Le întâlnim, de pildă, și în uzurile obișnuite de raze X. Dar să revenim la metalurgia electronică modernă și în primul rînd să vedem cum este formată unitatea în care se realizează bombardamentul.

În bombardament... pașnic

Materialul supus prelucrării se rezintă sub forma unei tije; ea este legată la polul pozitiv al ursei de curent și este înconjurată de un fel de inel, care constituie sursa de electroni. Un dispozitiv limitează împrăștierea electronilor, astfel încît se produce concentrarea „bombardamentului” pe o anumită secțiune a tijei respective.

Bineînțeles, pentru a obține un rezultat satisfăcător este necesar ca să se vîdeze incinta în care se află întregul aparat, presiunea trebuind să fie de mii de ori mai mică decît cea normală.

Topirea și rafinarea metalelor în vederea obținerii de calitate a produselor este realizată astăzi o operație ce se realizează

pe scară industrială și pentru cantități mai mari de metal.

În general, se utilizează două tunuri electronice, unul servind la topirea șarjei, în timp ce celălalt menține calea de topire în condițiile dorite. Uneori este posibil să se utilizeze un singur tun. S-au produs astfel blocuri metalice avînd 10 cm diametru și 10 cm lungime. Se pot obține pînă la 125 kg/h de materiale topite (cobalt), utilizînd o putere de numai 120 W.

În laboratoare, prin bombardamente electronice s-au putut secționa și blocuri de moliбden. S-au înregistrat rezultate bune și într-un alt domeniu, deosebit de important astăzi: purificarea semiconductoarelor.

O altă aplicare interesantă este aceea a sudării prin bombardament electronic chiar și a metalelor ce nu se pot suda prin procedeele clasice.

Avantajele acestui gen de sudură sînt mari. În primul rînd, operațiile decurgînd în vid și fără intervenția unor agenți străini, compoziția chimică a metalelor nu se schimbă de loc. În al doilea rînd, concentrînd fasciculul de electroni și deci căldura într-o zonă foarte mică, în rest structura materialelor sudate nu se schimbă.

S-a trecut de acum la realizarea unor instalații de sudură de mare putere. Este adevărat că o limitare a dimensiunilor pieselor — deci și a metodei însăși — provine din faptul că sudarea electronică trebuie să se efectueze în vid.

Razele X la lucru

Înainte de a încheia am dori să menționăm încă o aplicație interesantă a electronicii în metalurgie.

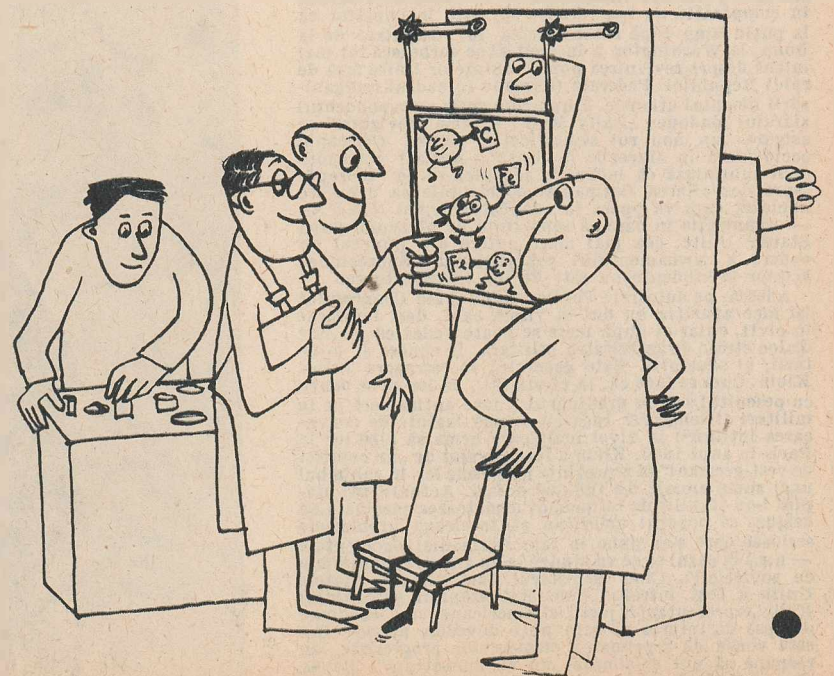
O problemă care se pune în mod

curent este aceea a observării structurilor cristaline din diferite aliaje. Această examinare se realizează în prezent printr-un procedeu destul de complicat. Anume, în primul rînd se execută o probă metalografică, adică se șlefuiește o suprafață metalică, care se tratează cu diferiți agenți chimici. Apoi, la un microscop special, proba se examinează prin reflexia luminii.

Procedeu propus actualmente de specialiștii electroniști este mult mai simplu: el recurge la un fascicul electronic foarte fin, care explorează suprafața metalică.

Bombardamentul efectuîndu-se cu electroni puternic accelerați, din punctul bombardat se degajă raze X, care sînt caracteristice fiecărei substanțe întîlnite în punctul respectiv. Razele sînt apoi analizate de un dispozitiv automat de analiză spectroscopică. Trebuie subliniat că pe această cale analiza cantitativă se face extrem de rapid și cu o precizie de pînă la 0,1%! Iată încă un exemplu de extremă finețe realizat astăzi grație dispozitivelor electronice și numai grație lor.

Ilustrații de Lilliana ROȘIANU

● FONDURILE SECRETE DE LA BANCA DIN FRANKFURT ● „ROY BERNARD CO“ CAUTĂ ZIARIȘTI DOCUMENTAȚI ● CUM A AFLAT GERMANIA HITLERISTĂ PLANURILE MILITARE ALE ADMINISTRAȚIEI ROOSEVELT ● IERI CA ȘI AZI AGENȚII MILITARISMULUI GERMAN ACȚIONEAZĂ NESTINGHERIȚI LA WASHINGTON

Trei miliarde

puse la dispoziția generalului Klein, fonduri din care i se plătesc retribuții pentru activitatea sa, a declarat că ele sînt furnizate de „industriasi, fruntași politici și grupuri politice“, dar a refuzat categoric să dezvăluie identitatea acestor „filantropi“. Reprezentanții băncii au subliniat că sub „nici o condiție“ nu vor face divulgări. Un corespondent al ziarului „Wall Street Journal“ la Washington, Jerry Landauer, caracterizează astfel activitatea generalului Klein: „El este un consilier în probleme de relații publice și reprezintă, printre altele, interesele vest-germane, furnizînd informații senatorilor în numele acestor interese și aparînd cauza lor în fața altor americani influenți“.

„Wall Street Journal“ dovedește la rîndul său „discreție“ și nu dezvăluie cine sînt „amERICANII influenți“ la care se referă. Ziarul se mulțumește — și aceasta nu este puțin lucru — să atragă atenția că asemenea „oameni care se ocupă cu relații publice și caută să influențeze opinia americană alcătuiesc o largă categorie de agenți străini“. Corespondentul adaugă și faptul semnificativ că cei care scriu discursuri pentru membrii guvernului „se bazează adeseori în alcătuirea materialelor lor pe datele furnizate de asemenea oameni. Un astfel de personaj care se ocupă cu relații publice și-a

dovedit măiestria atunci cînd s-a constatat că unele date statistice elaborate de el și-au găsit drum într-un discurs al președintelui“.

DE LA „SULLIVAN AND CROMWELL“ LA „ROY BERNARD CO“

Iată numai o parte din mecanismul care este pus în mișcare la Washington pentru a determina o politică favorabilă intereselor militarismului german. Spun o parte, pentru că s-a aflat, între altele, că la New York funcționează chiar o firmă, „Roy Bernard Company“, care se ocupă în mod oficial cu acțiuni propagandistice în sprijinul politicii guvernului de la Bonn. Printre metodele acestei firme se menționează acordarea de răsplăți, sub formă de bani și cadouri, unor ziaristi de la diferite ziare și reviste care acționează prin scris în favoarea politicii militariste și revanșarde a Republicii Federale Germane. Astfel, zăristul Victor Riesel și unul din comentatorii cunoscuți ai radioului și televiziunii americane, Barry Gray, au primit fiecare cîte 1.000 de dolari din partea lui „Roy Bernard Company“ pentru „cheltulele de documentare“. Alții, mai puțin

Nu este greu de imaginat ce s-a petrecut la Washington în urmă cu cîteva săptămîni, cînd adjunctul ministrului de Război al S.U.A., domnul Gilpatric, s-a întors de la Bonn cu comenzi de armament convențional în valoare de 3 miliarde de mărci. Ce înghesuală trebuie să fi fost în birourile Pentagonului, asaltate de armata de comis-voiajori ai firmelor care fabrică astfel de arme și care își vîd piața din ce în ce mai îngustată, ca urmare a faptului că acum afacerile cele mai grase se fac cu armament racheto-nuclear. Ca să nu mai vorbim de aparatul politico-propagandistic care a fost probabil pus în mișcare pentru a asigura sprijinirea de către guvernul Statelor Unite a cererii formulate de Bonn în schimbul acestor comenzi: un rol dominant în cadrul forței nucleare atlantice preconișzate de Statele Unite. Un client care plătește atît de gras trebuie doar servit, și fabricanții de armament nu au alt criteriu de a aprecia dacă o acțiune este în „interesul“ Statelor Unite sau nu decît după cîștigul bănesc pe care îl vor realiza de pe urma unei politici sau a alteia.

UN GENERAL ÎN RETRAGERE ANGAJAT „PARTICULAR“

Evident, nici un ziar nu a publicat relatări revelatoare cu privire la acest episod. Dar există suficiente precedente și fapte care fac ca în această privință chiar cea mai puternică imaginație să se dovedească săracă în comparație cu realitățile. Nu este întimplător că la puțin timp după reîntoarcerea lui Gilpatric de la Bonn, la Washington a început să se vorbească tot mai intens despre revizuirea poziției Statelor Unite față de rolul Republicii Federale Germane în cadrul reorganizării blocului atlantic. După cum scrie corespondentul ziarului londonez „Daily Mail“, această „revizuire“ ar asigura „un nou rol semnificativ pentru Germania occidentală în afacerile nucleare“. Același corespondent subliniază că lucrurile ar putea să se îndrepte „spre dezvoltarea Germaniei occidentale ca o putere nucleară care va opera la adăpostul firmei N.A.T.O. — organizație în care ea reprezintă de pe acum, după Statele Unite, cea mai mare putere din punctul de vedere a armamentului convențional“. Succesiunea acestor evenimente nu este de loc întimplătoare.

Adesea, pe culoarele Pentagonului și ale Congresului își face apariția un om în vîrstă care, deși îmbrăcat în civil, chiar și după mers se poate vedea că nu este de loc străin de activitatea militară. Îl cunosc și militarii, și senatorii. Este generalul în retragere Julius Klein. Cum se face că, la vîrstă lui, în loc să se ocupe cu pescuitul sau cu grădînăritul, face anticameră pe la militarii și senatori? Încă cu o lună înainte de convocarea întîlnirii la nivel înalt care urma să aibă loc la Paris în anul 1960, Klein a fost angajat de „un comitet de vest-germani“ să reprezinte interesele lor în schimbul unei sume anuale de 128.000 dolari. Actualii săi stăpîni l-au stabilit de la început următoarea sarcină: „Să asigure ca poporul american să înțeleagă problemele serioase care s-ar pune în fața Germaniei (occidentale — n.r.) în cazul că se va ajunge la un anumit compromis cu sovieticii“. Cînd Ministerul Justiției din Statele Unite a fost întrebant cine sînt stăpîni generalului Klein, reprezentanții justiției americane, cu o candoare și lipsă de interes pe care nu o dovedesc atunci cînd este vorba de reprimarea elementelor progresiste, au răspuns că pur și simplu „nu au cunoscîntă“. Banca din Frankfurt, unde s-au descoperit fonduri serioase

Numărul din 5 decembrie 1961 al ziarului „Washington Times Herald“, care publică ecourile provocate de dezvăluirea planurilor secrete de război ale S.U.A. împotriva Germaniei hitleriste. „Deszvăluirea planului de război — se spune în titlu — zguduie capitala. Legea pentru alocării necesare armatei, în primejdie...“

și o „revizuire” politică

norocoși, au primit sume între 20 și 50 de dolari în repetate rânduri. Probabil nu s-au „documentat” atât de mult ca Riesel și Gray!...

În organizarea acestei activități realmente subversive și contrare intereselor poporului american, oamenii lui Adenauer nu sînt de loc originali. Ei nu fac decît să păsească pe urmele agenților hitleriști și să folosească, laolaltă cu noile „cadre” recrutate după război, vechea rețea organizată de oficinele lui Goebbels, șeful propagandei Reichului, și ale amiralului Canaris, șeful serviciului de spionaj hitlerist. Este cunoscută de plîdă activitatea nefastă desfășurată în Statele Unite după venirea lui Hitler la putere de către firma juridică a fraților Dulles, „Sullivan and Cromwell”, care reprezintă interesele principalelor monopoluri germane — trustul oțelului, I.G. Farbenindustrie, Bosch. Asemenea firme juridice, diferite alte birouri de „relații publice”, avînd sprijinul cercurilor de afaceri americane grupate în jurul lui Standard Oil, General Electric și al altor monopoluri, care erau legate prin fire multiple cu firmele germane, au organizat și întreținut campania politică a „izolaționiștilor” împotriva intrării Statelor Unite în războiul antihitlerist.

Merită menționat în legătură cu aceasta un episod petrecut în decembrie 1941, ale cărui amănunte instructive au fost date de curînd în vileag, deși nu pe deplin.

CÎND AMINTIRILE LUI FRANK WALDROP SÎNT ÎN PLINĂ ACTUALITATE

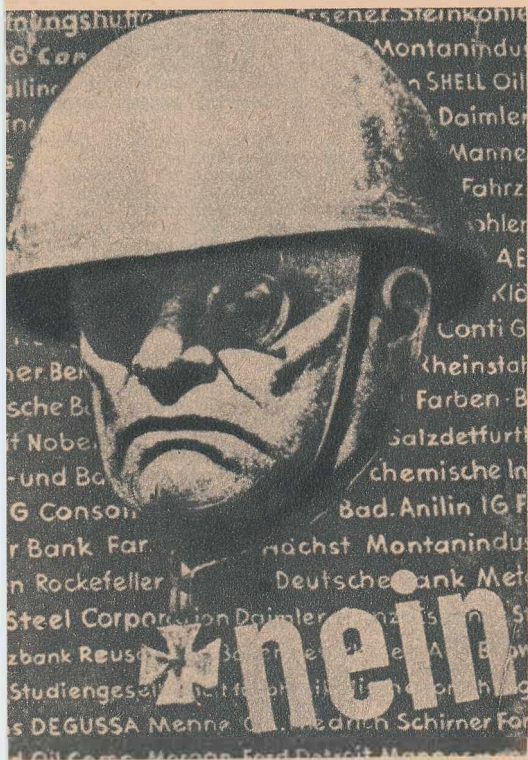
În volumul al treilea al jurnalului secret ținut de fostul ministru de Interne al administrației Roosevelt, Harold L. Ickes, care a fost publicat după moartea sa, se arată reacția pe care a produs-o în cercurile conducătoare de atunci divulgarea, la 4 decembrie 1941, în ziarele „Chicago Tribune”, „New York Daily News” și „Washington Times Herald”, a planurilor de război ale Statelor Unite împotriva Germaniei hitleriste, încă înainte ca ele să fie puse în aplicare. „Dacă'm fi fost în război — scrie Ickes — publicarea acestor documente ar fi constituit înaltă trădare”. Ickes atrage atenția că el a insistat pe lângă președinte ca unul din patronii acestor ziare, colonelul McCormick, să fie tradus în fața curții marțiale, fiind ofițer în rezervă. „Nu mi s-a părut — notează Ickes — că președintele și ceilalți membri ai cabinetului erau în mod special interesați în această chestiune, deși erau cu toții furioși de publicarea documentelor”.

Recent, ziarul „Washington Post” a publicat o pagină cu amintiri ale lui Frank C. Waldrop, fost redactor șef al ziarului „Washington Times Herald” pe vremea cînd „izolaționiștii”, împreună cu un grup de militari din aviație, nemulțumiți de rolul rezervat acestora în planurile de război, au organizat publicarea în presă a unor astfel de planuri secrete. Evident: darea lor în vileag nu numai că-i avertiza pe hitleriști, dar urmărea să furnizeze izolaționiștilor un nou pretext pentru intensificarea campaniei lor împotriva intrării S.U.A. în război. Waldrop scrie că trebuie să fie clar că „noi (adică cei care au organizat divulgarea — n.n.) am primit sprijin de cineva care deținea o înaltă poziție de cea mai mare încredere în cadrul administrației Roosevelt”. Senatorul izolaționist Wheeler avea legătură cu un căpitan de aviație de la Pentagon, care era folosit de o înaltă personalitate militară pentru a-l informa pe senator de acțiunile pe plan militar ale guvernului. Într-o seară căpitanul a adus un dosar întreg care purta titlul „Programul Victoriei” și cuprindea planurile militare cu privire la participarea S.U.A. la

războiul împotriva Germaniei hitleriste. Waldrop scrie limpede: „Vreau să arăt aici că nici un căpitan de aviație nu ar fi putut să fure de la superiorii săi un astfel de document și să-l poarte prin Washington pe contul său propriu”. Așadar, el a primit planurile de la una din cele 7 personalități care aveau copii ale planului. Waldrop nu divulgă cine este autorul. Se mulțumește doar să spună că cercurile militare din rîndurile forțelor aeriene erau nemulțumite de rolul ce li se acorda în cadrul acestor planuri. La cîțiva ani după terminarea războiului, Waldrop a avut o discuție cu unul dintre cei care au condus investigația în această problemă. El i-a spus: „Noi am aflat în 10 zile cine este autorul”. Aflînd numele, Waldrop scrie: „Era o înaltă personalitate militară... Un general cu mare renume... El este acum mort. Nu mai poate fi tras la răspundere și de aceea nu-l voi numi”...

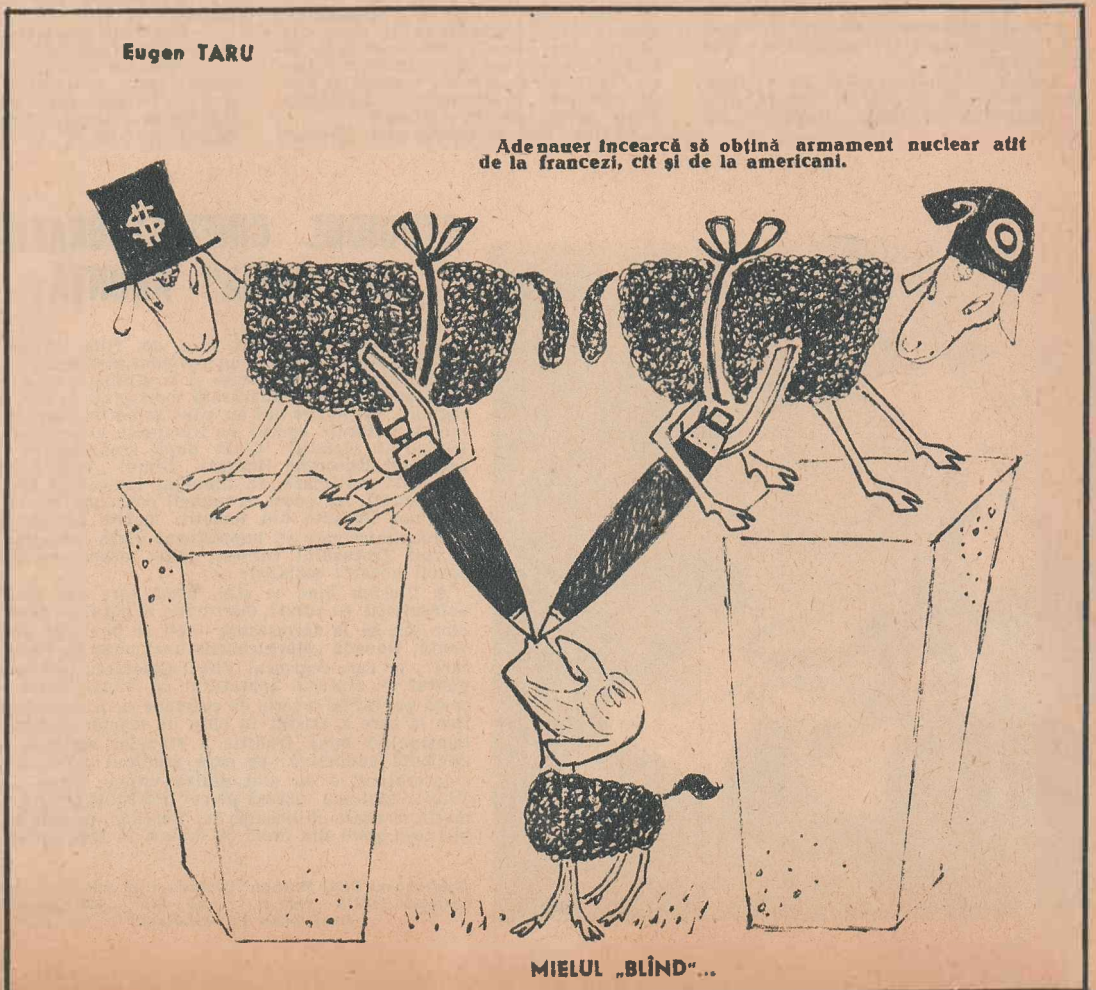
Punînd mîna pe planuri, senatorul Wheeler a informat imediat ziarul amintit, care a doua zi le-a publicat sub titluri grase. Se poate oare face o apropiere între coaliția de interese care a lucrat pe atunci la Washington în slujba Germaniei hitleriste și coaliția care acționează astăzi în numele Bonnului? Se poate. Chiar Waldrop, pentru a explica sprijinul găsit pe vremuri de ziarile izolaționiste în rîndul oficialităților militare și guvernamentale, simte nevoia de a face o comparație între cele petrecute atunci și cele ce se petrec acum în legătură cu comenzile de armament. El arată că în 1941 un general, pe nume Gerow, a primit ordinul „să prezinte propuneri pentru egalizarea în ordine urgenței a comenzilor de armament în cadrul unui plan industrial național integral de război. Acesta însemna, într-un limbaj mai simplu, că armamentul produs și folosit de unii va trece pe primul plan, și armamentul altora va trece pe planul doi. Înțelegem aceleași probleme astăzi în scandalul public în legătură cu racheta Skybolt...” Se poate adăuga: cele 3 miliarde mărci comenzi militare promise domnului Gilpatrick la Bonn — promisiune întărită cu prilejul vizitei la Washington a ministrului de Război vest-german von Hassel — înseamnă că armele unor fabricanți de armament vor trece pe primul plan și aceștia nu vor precupeți nici un efort nu numai pentru ca comenzile să fie reținute și continuate, ci și pentru asigurarea la Washington a unui sprijin constant politicii Bonnului.

Nicolae LUPU

Sus: Popoarele spun „Nu!” coaliției monopolurilor din S.U.A. și R.F.G. care în trecut au provocat reînvierea militarismului german, abătînd asupra lumii cel de-al doilea război mondial. Afișul a fost difuzat de organizațiile pentru pace din R.F.G.

Stînga: În spatele activității ministrului de Război vest-german se profilează Bundeswehrul revanșard. Fotografie simbolică publicată pe coperta revistei vest-germane „Der Spiegel” în timpul misiunii lui von Hassel la Washington.

ACTIVITĂȚI cinematografice ACTIVITĂȚI

Se pregătește filmarea unei scene din „Tudor”.

DUPĂ 10 LUNI DE FILMARE

În iarnă îl întâlnisem pe regizorul Lucian Bratu la Sinaia. Îmi spuneam: se odihnește, de bună seamă, după o muncă asiduă — aproape un an de filmare. Dar peste câteva ore au apărut autobuzele cu emblema Studioului București, și o armată întreagă de specialiști înarmați cu cabluri, reflectoare, aparate cinematografice asedia Peșul. Dansatoare grațioase (balerine de la Teatrul de Operă și Balet din București) alunecau în ritmuri orientale pe covorele moi ale sălii maure din castelul-muzeu.

Echipa filmului „Tudor” nu ayusese până atunci, în 10 luni de filmare, nici o săptămână de răgaz. Regizorul ne spune:

— În timp ce eu și operatorul (C. Ciubotaru) vizionam materialul filmat, ceilalți colaboratori pregăteau în exterior ori pe platouri complicatele filmări pe care le aveau de realizat în zilele următoare. Ca și cei de la „Lupeni 29”, am lucrat cu mii de oameni. Numai în episodul traversării Oltului, noaptea, cu făclii aprinse (spectacolul ne-a impresionat și pe noi, cei din echipă), am dirijat câteva mii de figuranți deosebiți, care se simțeau mândri că fac parte din „armata lui Tudor”. „Proclamația de la Pades” a stîrnit un viu entuziasm colectiv, începînd cu actorii, maeștrii ai scenei românești, și terminînd cu figuranții veniți prima oară la o filmare.

— După cum se anunță deci, „Tudor”

va fi o producție cinematografică de mare amploare...

— Ca orice reconstituire istorică va avea, desigur, momente cinematografice de mare intensitate, bătălii, desfășurări de masă. Am căutat însă să subordonăm spectaculosul, pitorescul, liniei principale a dramaturgiei: maturizarea lui Tudor care, din răzvrătit spontan împotriva orînduirii feudale devine, sub influența poporului, înțelept conducător al unei armate revoluționare organizate.

— Un film-portret, așadar?

— Mai curînd un film-portret al masei revoluționare conduse de Tudor, un film-portret al răscoalei populare de la 1821.

— Colaborarea cu scenaristul Mihnea Gheorghiu s-a extins și în etapa filmărilor?

— De bună seamă, intrucît platoul își îmbogățește întotdeauna viziunea inițială.

— Raporturi creatoare cu ceilalți colaboratori ai filmului?

— Fără ele nu s-ar fi putut duce la capăt vasta întrepriză artistică. Un singur exemplu, dar sînt multe: munca însuflețită a scenografilor, pictori decoratori și pictori de costume: Filip

Dimitriu, N. Teodoru, Hortensia Gheorgescu. Au avut de construit complexe arhitecturale grandioase, de conceput sute de schițe ale costumelor epocii.

— După criteriul strictei respectări a istoriei?

— Mai degrabă al stilizării, reducerii la elementele esențiale ale epocii, astfel încît palatele bizantine, covoarele, ciubucele ori bărbile să nu îngreuneze definiția caracterelor, circuitul viu, firesc, al ideilor rostite în film. Tot în privința colaboratorilor, vă amintesc un succes al nostru: talentatul autor al Oratorului „Tudor Vladimirescu”, Gheorghe Dumitrescu, inspirat de materialul filmat, s-a decis să compună pentru noi — vă veți convinge și dv. — o partitură specială, cu totul originală, valoroasă.

— Dorințe?

— Dorim ca filmul „Tudor” să-și îndeplinească nobila menire de a cultiva mîndria patriotică față de tradițiile glorioase ale poporului român; ca el să fie — în ciuda celor aproape 150 de ani care ne desparg de acțiunea descrisă — o operă vie, contemporană.

Alice MĂNOIU

STUDIUL CINEMATOGRAFIC „AL. SAHIA” ANUNȚĂ:

● Trotușul a devenit erou de film. Cineasții Studioului „Al. Sahia” au colindat săptămîni de-a rîndul pămînturile pe care el le străbate, consemnînd pe peliculă o adevărată monografie a acestei regiuni. Vremurile noi au adus sălbăciunii sale frumuseți naturale sporul de frumusețe al peisajului industrial socialist. Creat după scenariul și în regia lui Gheorghe Horvath, filmul „Trotușul și oamenii” realizează, în limbajul lapidar al documentarului, un poem al muncii constructive: orașele noi înălțate din temelii, marile combinate petrochimice care au impulsionat viața industrială a văii Trotușului vorbesc, toate, despre măreția epocii noastre socialiste.

● Precum bine se știe, masa este un obiect neînsuflețit. Și totuși, mărturiile ei pot fi — pentru cine știe să le deslușească — cît se poate de elocvente. Dovadă „Mărturiile unei mese de restaurant”, pe care regizorul Virgil Calotescu le-a înregistrat cu ajutorul aparatului de filmat, masa în speță povestind o serie de episoade satirico-umoristice la care a asistat în chip de martor „ocular”. Continutul buna tradiție a filmelor satirice cu eficiență educativă, pe care Studioul „Al. Sahia” a încetăținit-o de mai multă vreme, filmul lui Virgil Calotescu vizează pe cei îndrăgostiți cu prea multă feroare de licoarea lui Bacchus, pe chiuilangii ce-și pierd din orele de muncă în fața meselor

Operatorul Paul Holban filmîndu-l pe actorul Șt. Mihăilescu-Brăila într-o scenă din „Mărturiile unei mese de restaurant”.

de restaurant, pe ospătarii cu deprinderi prea puțin lăudabile.

● $3 \times 3 = 9$. Nu e numai o elementară operație de aritmetică ci și titlul unui film documentar de scurtmetraj care dezbate legătura dintre părinți și școală și la ale cărui filmări lucrează în prezent regizorul Gabriel Barta. Profesoara din film susține de la catedră: „În această clasă de copii sînteiți tot timpul prezenți și dv., părinții”. „Este teza pe care filmul nostru încearcă să o ilustreze — ne spune Gabriel Barta. Clasa «invizibilă» a părinților este adusă în fața obiectivului, luînd în bănci locul copiilor. Aici, în această clasă, care este locul de muncă al celor mici, sînt așezați părinții ce merită a fi aduși pe «banca acuzaților». Adică acei părinți care se scotocesc dispensați de educarea copilului lor din momentul în care acesta a pășit pragul școlii...” Fără a-și lua un aer moralizator, filmul dezvăluie pe un ton cînd hazliu, cînd liric, o serie de comportări greșite și neglijențe în munca de educație a copiilor. Drept care, merită a fi văzut de toți părinții...

● „Senior Nicolas Dragota” locuiește în satul Rudăria, Raionul Bozovici, și luptă de ani și ani, cu nestînsă pasiune, pentru aclimatizarea unor plante de mare productivitate pe teren arid, nefertil. „Seniorul”, care întreține o largă corespondență cu cercetători și institute științifice din străinătate și care cunoaște cîteva limbi străine, din ține comunicări științifice la academie, este un țaran colectivist, un autodidact. Regizorul Pavel Constantinescu și-a asumat misiunea de a ne povesti istoria pasionatelor cercetări ale lui Nicolae Dragota, care de-abia astăzi se pot împlini cu adevărat: el a primit din partea gospodăriei colective din sat posibilitatea de a-și desfășura studiile în cadrul unui adevărat laborator. Și nici unul din consătenii lui din Rudăria nu mai este acum uitit cînd poștagul îi aduce lui „tovarișci”, „monsieur”, „senior” Dragota scrisori de la specialiști din întreaga lume...

O VOM REVEDEA PE VERA MAREŢKAIA

N-am mai văzut-o de mult pe ecrane pe aceea care a dat un chip de neuitat femeii Deputat, Partizanei, Mamei.
O recentă realizare a Studioului cinematografic „Dovjenko” din Kiev ne va priiejiu reînfrînirea cu apreciată actrişă care a ştiut, în rolurile ei, să imbine căldura şi farmecul feminin cu nobleţea monumentală a lupădoarei pentru cauza revoluţiei, pentru a-pădarea pământului rusesc crotopit de duşmani.

Mihailina Iasen, noul ei personaj din filmul „Printre oameni buni”, e o fărâncă din Ucraina subcarpatică, mama adoptivă a unei fetiţe rătăcite pe acele meleaguri în primele zile ale războiului. Conflictul se naşte în sufletul ei atunci când fetiţa, căreia îi dăruise o adevărată dragoste de mamă, îi cere să-i spună adevărul despre legătura de rubedenie dintre ele. Are ea dreptul să tulbure pacea sufletească a copilului, când nici nu se ştie dacă părinţii ei mai trăiesc? Dar dacă există o mamă adevărată? Poate că fetiţei i-ar fi mai bine cu ai săi! Călcându-şi pe inimă Mihailina caută, scrie Biroului central de cercetări. Atunci când într-adevăr ieşe la iveală că mama Nataşei trăieşte, mama adoptivă nu ezită; de dragul fetei copilului ea renunţă la Nataşa. Pe peronul unei mici gări de munte cele două mame se întâlnesc. Scena e greu de descris în cuvinte. Negrădita emoţie a acestui moment nu putea fi exprimată decît prin chipul de o cutremurătoare umanitate al Verei Mareţkaia, cu miile de nuanţe lunecînd peste el cu viteza ameţitoare a unui caleidoscop.

În fotografie: „Spune, mamă! Tu m-ai născut?” — o întreabă micuţa Nataşa pe Mihailina (Vera Mareţkaia).

MISTERUL „FELLINI 8 1/2” S-A LIMPEZIT

De luni de zile paginile presei cinematografice mondiale se ocupă de noul film al lui Fellini. Reportajele trimise din Roma se intitulau: „Enigme în jurul lui Fellini”, „Ghicitoarea romană”, „Misterul Fellini 8 1/2” etc. De curînd însă noua realizare a autorului unor filme de renume mondial ca „La strada”, „Noptile Cabiriei” şi „La dolce vita” a văzut lumina ecranului. Premiera de gală a avut loc la cinematograful „Flamma” din Roma, în prezenţa publicului snob al capitalei italiene, dar şi a citorva din cele mai de seamă personalităţi ale filmului italian — Michelangelo Antonioni şi Monica Vitti, Anna Magnani şi Antonella Luaidi — venite să-şi manifeste simpatia faţă de autor.

„Misterul” se ivise în urmă cu un an, când Fellini anunţă drept titlu al filmului în pregătire enigmaticul „8 1/2”. Despre conţinutul filmului nu ştia nimeni nimic. Nici unul dintre actori nu citise scenariul, iar replicile le erau uneori comunicate chiar pe platou, cu cîteva minute înainte de filmare. Nici un gazetar nu avusese acces pe locurile de filmare şi cei mai întreprinzători

dintre ei au trebuit să pîndească echipa şi să folosească teleobiectivele pentru a surprinde cîteva aspecte din timpul turnării. Pe o vastă porţiune a litoralului, nu departe de Ostia, au fost construite decoruri gigantice aducînd cu turele de sondă sau cu rampele de lansare pentru rachete cosmice. În mijlocul acestei autentice atmosfere de povestire ştiinţifico-fantastică, regizorul manevra, după un plan numai de el cunoscut, o întreagă armată de figuranţi şi actori, în frunte cu Marcello Mastroianni, Anouk Almée, Sandra Milo, Claudia Cardinale, Rosella Falk.

Încetul cu încetul, taina începu să se destrame. Mastroianni intruchipa figura unui regizor de film. Acţiunea se petrecea, aşadar, în lumea cinematografilor. Fuseseră zăriţi cîţiva pitoreşti reprezentanţi ai profesiei de producător, cu trabucul de rigoare şi însoţii de inevitabili „starletă”. Fuseseră filmate şi cîteva zgomotoase conferinţe de presă, cu ziaristi insolenţi şi vedete răsfaşate. Mai apăreau — motiv frecvent în recuzita felliniană — oamenii circului: clovni, jongleuri, echilibrişti... Chiar şi taina titlului a fost în cele din urmă descifrată. Autor a şapte filme şi două sferturi (nuvelele semnate de el în filmele colective „Amore in città” şi „Boccaccio 70”), Fellini nu găsisese alt titlu provizoriu pentru noua sa operă decît... „Opus 8 şi jumătate”. Mai tîrziu, pentru a nu pierde din efectul de publicitate al acestui titlu mai mult decît original, a făcut din provizorat o permanentă.

Filmul „8 1/2” este — a recunoscut-o în cele din urmă şi autorul — o operă autobiografică. Regizorul de film, interpretat de M. Mastroianni cu o mască imitîndu-l făcînd pe Fellini, trăieşte drama unui creator dezorientat şi încolţit de presiunea unei lumi ostile, care-l condamnă la neputinţă, la sterilitate artistică. Lupta eroului pentru a se elibera de obsesiile unei copilării sufocate de o educaţie religioasă dogmatică şi ignorantă, revolta sa împotriva atacurilor nedrepte ale criticii pornite să-l nimicească, încercările sale de a găsi un echilibru în viaţa sa profesională şi intimă, toate se împletesc într-o pasionată căutare a adevărului. Alternînd planul real cu cel interior, în care se învîlmănesc amintiri din copilărie cu momente de halucinaţie, filmul dezvoltă sub o formă subtilă tema atinsă şi în „Dolce vita”, aceea a derutei morale a unei anumite intelectualităţi din societatea occidentală de azi.

Departee de a fi fost o simplă „cochetărie publicitară”, misterul în care Fellini şi-a învîluit opera în tot timpul realizării ei s-a dovedit o precauţiune necesară. „Filmul meu e o confesiune — declară autorul. Aveam realmente nevoie să fiu singur”.

Concluzia optimistă a filmului, scrutarea lucidă a propriei sale realităţi şi a realităţii înconjurătoare, destrămarea miturilor care-l apăsuu pe erou încă din copilărie, distrugerea conceptelor morale ale unei Biserici catolice de tip medieval lasă să se prevadă că şi în evoluţia artei lui Fellini s-a deschis o etapă nouă. O etapă a limpezirilor.

Ana ROMAN

În fotografii: Claudia Cardinale şi Federico Fellini, regizorul filmului „8 1/2”.

muzica

DISCOTECA ŞI EDUCAŢIA MUZICALĂ

Ratoanele cu discuri din magazine sînt din ce în ce mai solicitate. Pasiunea colecţionării discurilor creşte impetuos în rîndurile iubitorilor de muzică. Valoarea unei pasiuni depinde însă de ţelul care o călăuzeşte.

A aduna discuri numai pentru a-ţi umple agreabil timpul liber înseamnă să nu foloseşti decît o infimă parte din ceea ce ele îţi pot oferi. Discul poate fi un admirabil mijloc de educaţie muzicală, deoarece el ne permite să ascultăm de mai multe ori o compoziţie, iar audierea repetată este una din condiţiile esenţiale ale înţelegerii muzicii. Pentru ca discoteca să ne poată forma o cultură muzicală temeinică este însă nevoie ca ea să fie alcătuită după anumite criterii estetice. Nu orice disc posedă o înaltă eficacitate educativă. Există chiar discuri care prin conţinutul muzicii şi calitatea interpretării cultivă la ascultători prostul gust. Trebuie aşadar să ştii a te orienta în multitudinea de titluri pe care le vezi înscrise în catalogul din magazine. Întreprinzînd alcătuirea unei discotece, trebuie neapărat — dacă încă nu şi-ai format un criteriu solid de selecţionare a valorilor — să recurgi la sfatul unui prieten mai experimentat.

Înainte de toate, este bine să ne preocupăm ca discoteca să cuprindă principalele mari stiluri şi curente, numai astfel putînd să ne formăm o cultură multilaterală şi să nu cădem sub tirania deformantă a unor predilecţii înguste. Ideal este ca o discotecă să fie concepută şi realizată ca un foarte condensat rezumat al istoriei muzicii, şi acest ideal nu este greu de tradus în practică, magazinele noastre de discuri fiind destul de variat aprovizionate. Procurîndu-ne piesele reprezentative pentru fiecare din marile epoci ale muzicii (Renaştere, preclasicism, clasicism, romantism, şcolii naţionale, muzică contemporană) ne creăm o bază de pe care putem întreprinde lărgirea şi adîncirea discotecii. Lasso, Vivaldi, Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Cealkovski, Prokofiev, Enescu ar putea fi pilonii acestei temelii, ceea ce nu înseamnă că Vivaldi n-ar putea fi înlocuit prin Corelli, Chopin prin Liszt, Prokofiev prin Şostakovic. Pot exista multiple variante. Ne vom îndrepta apoi spre compozitorii care întregesc tabloul unei epoci muzicale (de pildă, Schubert, Schumann, Berlioz, Mendelssohn-Bartholdy pentru romantism, Dvorak, Grieg, Mussorgski pentru şcolile naţionale) sau marchează momente de trecere între epoci (Debussy, spre exemplu, ca premergător al epocii contemporane).

George BĂLAN

(Continuare în numărul viitor)

cartea

Demostene Botez: „NOAPTEA LUMINATĂ”

„Noaptea luminată” ne prilejueşte o reînfrînire cu principalele însuşiri artistice ale poetului Demostene Botez, în ipostaza sa de prozator. Regăsim în povestirile recente sale cărţi cunoscute-i sensibilitate în zugrăvirea caracterelor, în evocarea unei atmosfere psihologice încordate sau în descrierea peisajului. Iar mai presus, stărîntă laudabilă în descifrarea prezenţei noului oriunde se manifestă el, fie explicit, fie ascuns în miezul lucrurilor.

Cele mai multe dintre paginile volumului se adresează prezentului; doar primele două nuvele evocă crimă din trecut mai departat sau mai apropiat, accentul căzînd, cum era şi firesc, pe ciocnirea dintre exploataţi şi cei care îi asupresc. Cumplita încercare prin care trece, în timpul răscoalelor de la 1907, fiul de ţăran Gheorghita Birloveanu ne apare descrisă cu autentic dramatism („Cea dintîi luptă”). Următoarea bucată, „Chiaburul Ion Grosu”, dezvăluie portretul unui bogătan stăpînit de patima înavuţirii cu orice preţ. Personajul se înscrie în galeria acelor apariţii negative ce întruchipează apusa lume a banului pe care Ion Grosu o însoţeşte în declinul ei inevitabil.

Dintre schiţele şi povestirile consacrate actualităţii şi inspirate din realitatea acestor zile menţionăm în special o serie de lucrări care dau afirmării moralei socialiste un relief deosebit. În „Ce face mulţimea” este surprinsă cu subtilitate închegarea unei solidarităţi a întregului sat în faţa primejdiei pe care o constituie revărsarea lazului din vecinătate. Inundaţia este evitată cu preţul eforturilor reunite ale colectivităţii şi ţăranilor individuali. Acest act naşte dorinţa în cei din urmă de a se alătura celor dintîi pe drumul muncii în comun. Oarecum înrudită ni s-a părut şi „Noaptea luminată”, concepută pe aceeaşi linie analitică de investigare a universului sufletesc al unor ţărani ce iau, după o matură cumpănire, decizia de a rupe cu vechile lor concepţii egoiste, circumscrise spiritului de proprietate.

Adeziunea la formele noi de viaţă nu este un gest convenţional, el implică o sporită responsabilitate. Demostene Botez pune în lumină procesul, adesea sinuos şi dificil, al asimilării noulor valori în conştiinţa eroului. Astfel „Cazul doctorului Slăvescu” subliniază crescînda grijă faţă de om a unui medic de azi. „Lecţia” reface aceeaşi problematică în sensul că regretul pentru o slăbiciune de demult mobilizează fondul pozitiv al personajului şi îl ajută să se regăsească, să refacă acordul cu propria-i omenie. (Mai puţin verosimilă coincidenţa din final, cînd „vinovatul” află că a fost salvat chiar de cel faţă de care păcătuisese în tinereţe.)

În sfîrşit, frumoasa năvelă „Cîntecul privighetorilor”, delicată cercetare a afirmării noului în mediul unei tinere căsnicii, se înscrie tot în sfera problematicii etice. Datorită mesajului clar al cărţii, comunicării lui convingătoare, „Noaptea luminată” constituie o alegere de proză valoroasă, relevînd totodată prospeţimea creaţiei unui scriitor mereu atent la frămîntările epocii sale.

H. ZALIS

Despre tablourile celebre se pot scrie — și s-au scris — pagini senzaționale. Viața lor a cunoscut întâmplări dramatice și peregrinări aventuroase, destinul lor s-a aflat nu o dată la voia întâmplării, a vânzărilor la licitații ori a moștenirilor spectaculoase. „Mona Lisa” a fost furată mai întâi în secolul trecut (fiind readusă în mod misterios), apoi din nou, în 1911 („din patriotism”, a declarat patetic Vincenzo Perugia, făptășul — compatriot al lui Leonardo); un bolivian, tulburat de neobositul ei zâmbet enigmatic, i-a aruncat în 1957 o piatră, sfîșindu-i brațul, în timp ce un admirator necunoscut a vizitat-o zilnic, între 1919 și 1939, contemplându-i chipul ore întregi, pînă ce portarul îl cunșta că e ora închiderii Luvrului. Acum Gioconda a făcut un voiaj în S.U.A. și toată presa occidentală a comentat că e

Povestea unor tablouri

cea mai scumpă femeie din lume, ea valorind — la vîrsta de 457 de ani — mai mult cu 4 miliarde franci vechi (celebra pictură fiind apreciată la 50 miliarde franci) decît luxosul pachetot „France”, în care i se rezervează cea mai bună cabină...

Tablourile acestea, în care o mînă măiastră a dat nemurire unui zîmbet fugar sau unei priviri neliniștite, ajung, uneori, după ce străbat meridianele și secolele, și „acasă”: în marile muzee, acolo unde așteaptă în tălmăcirea cu cel căroră le-au fost sortite — publicul.

V-ați întregat vreodată, în fața celebrei pinze a lui Rembrandt, a celor trei tablouri de El Greco sau a „Uciderii pruncilor” lui Bruegel, care le-a fost zburcumată istorie pînă ce și-au găsit liniștea și menirea în sălile Muzeului de artă al R.P. Române, sub luminile savant gîndite și proiectate asupra lor? Întrebarea ne-am pus-o și noi și, încercînd să-i răspundem, iată ce am aflat.

EL GRECO: „Martiriul sfințului Mauriciu”.

EL GRECO REFUZAT

Cîteva cavaleri cu corpuri nefiresc de alungite și chipurile subțiate discută între ei cu o calmă și filozofică tristețe. E ceea ce tablourile vremii consemnau drept o „sacra conversazione” și intra pe deplin în gusturile bigotei aristocrației spaniole a secolului XVI. Numai că pinza aceasta se numea „Martiriul sfințului Mauriciu” și pictorul — în viziunea sa cu totul personală — a înghesuit în colțul din stînga tabloului scena ce trebuia să-i formeze subiectul: masacrarea de către romani a legiunii recrutate la Teba, legiune creștină condusă de Mauriciu, care a refuzat să facă sacrificii zeilor păgîni, acceptînd în schimb, fără a opune vreo rezistență, să fie exterminată în întregime.

Filip al II-lea al Spaniei comandase acest tablou lui Domenicos Theotocopulos Epoiese, pictorul grec care se stabilise în 1577 în Spania după ce, trecînd pentru o perioadă în Italia, învățase de la marii maeștri italieni arta formelor și a culorilor. Îl comandase pentru capela Escorialului, dar tabloul nu a fost niciodată expus în capelă: nu i-a plăcut monarhului — care avea pretenții de cunoscător rafinat în ale artei — pentru că nu respecta canoanele compoziționale și coloristice ale picturii vremii.

Și iată cum marelui, ciudatului El Greco — așa îi numiseră pe cretan contemporanii săi — îi este preferat un pictor italian, iar cei doi ani cît lucrase el la tablou — între 1580 și 1582 — se încheie cu ursec.

... Cînd, după moartea pictorului, s-a făcut în casa sa din Toledo un inventar al lucrărilor aflate aici, s-au găsit, se pare, printre numeroasele picturi și replici pe care Greco obișnuia deseori să le facă după propriile sale pinze, și cîteva reprezentări ale „Martiriului sfințului Mauriciu”. Una din acestea a ajuns în țara noastră... Cum? Ce s-a înțimplat cu tabloul din acel an 1614, cînd s-a stins din viață El Greco? Care i-a fost itinerariul început la Toledo și terminat la București? Fișă lucrării — alcătuită cu scrupulozitate științifică de cercetătorii muzeului — indică în limbajul său lapidar: „Provine din colecția Louis Philippe d'Orléans; intră în colecția lui Carol I, fiind cumpărată de I. F. Bamberg; aflată în 1948 la Peleş”.

RIBERA: „Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus“.

CU BARONUL TAYLOR ÎN CĂUTAREA PÎNZELOR CELEBRE

Pe Louis Philippe, un alt monarh cu pretenții de estete, începe să-l roadă, pe la 1835, o mare ambiție: visa o colecție personală de tablouri spaniole, hispanismul fiind pe atunci foarte gustat în literatura și arta Franței. Drept care, îl convoacă într-o întrevedere cu totul particulară pe baronul Taylor, îi încredințează un milion de franci și îl trimite incognito în Spania, împreună cu doi pictori apreciați ai vremii — Blanchard și Dauzats — pentru a-i achiziționa în secret (oficial nici o pictură nu putea fi scoasă din Spania) tablouri celebre. O alegere mai bună nici că putea fi făcută: militar priceput, diplomat isteț, scriitor și om de teatru, acest multilateral Taylor avea, pe lângă vocația de vagabond, și talente de negustor: el procurase Franței Obeliscul din Luxor la prețul de 83.000 franci aur din cei 100.000 care i se dăduseră în acest scop la plecarea! Doi ani întregi vizitează Taylor și companiunii săi mănăstirile, catedralele și prăvăliile negustorilor Madridului, Sevillei, Cadixului, Valenciei, întorcându-se acasă cu o colecție spaniolă impresionantă: 402 portrete și compoziții. În ultimele zile ale anului 1837 are loc la Luvru, în cele cinci săli ale Colonadei, un memorabil vernisaj nocturn: la lumina torțelor purtate de 20 de lachei, invitaților lui Louis Philippe li s-a dezvăluit lumea aceasta stranie, cu călugări palizi și asceți, cu sfinți chinuți, cu scene tragice, totul inundat în culori sumbre, apăsătoare. Erau aici opt tablouri de Goya, nouăsprezece Velasquez, treizeci și opt Murillo, douăzeci și cinci Ribera, optzeci și unu Zurbaran, nouă El Greco. Printre lucrările acestuia din urmă se aflau „Martiriul sfințului Mauriciu” și „Adorația păstorilor”, pe care le puteai vedea la Muzeul R.P. Române...

...În Franța se mai păstrează azi din această mare colecție doar șase tablouri: silit fiind de revoluție să abdice în februarie 1848, Louis Philippe își trimite colecția în Anglia și, cîtiva ani mai târziu, în 1853, moștenitorii săi (fostul monarh murise în 1850) îi vînd la licitație tablourile pe prețuri de nimic: pe „Bătrînele” lui Goya s-au dat 4 lire, pentru „Adorația păstorilor” lui El Greco — 10 lire. Este vorba de această „Adorație a păstorilor” care ne aparține acum nouă. Atunci ajunseser însă în mîna consulului german Felix Bamberg, împreună cu multe alte tablouri de mare valoare. Trecînd din mîinile acestuia în cele ale

lui Carol I de Hohenzollern, tabloul n-a mai trăit nici un fel de peripecii, totul reducîndu-se la o tranzacție comercială.

După moartea diplomatului german (care a stat mulți ani în țara noastră, fiind un prieten al Hohenzollernilor), mare parte din colecția lui a fost achiziționată de Carol I; palatele regale au fost umplute cu pinze celebre cumpărate din „modestul” salariu monarhic pe care primul Hohenzollern îl fura din truda poporului.

Pe tablourile acestea au alunecat timp de zeci de ani, plictisite și indifferente, doar privirile camarilei regale. Și totuși... În 1898 Léo Bachelin, bibliotecarul regelui, face un „generos” act de cultură, publicînd — firește, în franceză — o carte cu reproduceri despre colecția de pictură a lui Carol I: „După ce a reunit o importantă galerie în rezidențele sale din Sinaia și București, El (monarhul, al cărui pronume nu putea fi scris decît cu o reverențioasă majusculă — n.n.) a vrut să o facă accesibilă marelui public, încredințîndu-mi misiunea de a scrie această lucrare”. „Marea generozitate” regală consta deci într-o tipăritură: cartea lui Bachelin, scrisă în franceză, a fost mulți ani singura posibilitate pentru poporul român de a afla ce pinze celebre se află în țara sa, cumpărate din truda sa...

Din 1948, multe din tablourile lui El Greco, Ribera, Rembrandt, Rubens, Bruegel și alții pot fi văzute de oricine își rezervă cîteva ore pentru a vizita Muzeul de artă al R. P. Romîne. Multe, dar nu toate: cînd a șters-o peste graniță, Carol II a luat, printre altele, și șase picturi de El Greco.

RĂPIREA CENTAURULUI

Fără îndoială că ați reținut tabloul, expus într-o sală învecinată cu cea în care se află pinzele lui El Greco: un Hercule puternic, cu o musculatură viguroasă, răpune, în prezența iubitei lui, Djanira, cu o ultimă lovitură, pe centaurul Nessus, a cărui mișcare contorsionată și gură însîngerată simbolizează parcă însăși durerea. E un tablou dramatic, impresionant tocmai prin desfășurarea de forță pe care pictorul o proiectează pe fondul sumbru al unui peisaj în furtună. Pinza aceasta a fost pictată de un omuleț pipiriu, căruia i se și spunea de altfel, din această cauză, mai mult „Lo Spagnoletto” decît Giuseppe de Ribera, și care a trăit între 1591 și 1652 o viață extrem de aventuroasă. Contrastul

REMBRANDT: „Aman implorînd iertarea Esterei”.

a fost parcă legea existenței lui: omul firav picta cu precădere eroi giganți și puternici; începută în condiții de foamete și neagră mizerie, viața lui îl duce apoi pe culmi ale gloriei, ca să se sfârșească în inactivitate și tristețe: frumoasa sa fiică, Maria Rosa, a fost sedusă și răpită de bastardul lui Filip al IV-lea, fapt care — se spune — l-a îndurerat atât de cumplit pe artist, încît a abandonat penelul și a murit, în cîțiva ani, de durere...

Tabloul de care vorbeam mai sus, intitulat „Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus”, a făcut și el parte din colecția achiziționată de Taylor pentru Louis Philippe.

„Cînd s-a deschis la Luvru galeria spaniolă — scria criticul Charles Blanc — acest tablou a trezit o emoție extraordinară printre artiști și iubitorii de artă”. Atît de extraordinară încît, puțină vreme după vernisaj, tabloul purtînd nr. 240 a fost furat... Priviți atent pictura: veți observa — cu toată finețea muncii de restaurare — cum de jur împrejurul pinzei a fost adăugată o fișie lată. Hoțul tăiase pictura din ramă — grăbit să fugă cu pinza rulată; restauratorii, pentru a reda tabloului dimensiunile inițiale, au fost nevoiți să-l întregescă cu această bandă. Cîțiva ani nu s-a știut nimic despre lucrarea lui Ribera, apoi i-a fost semnalată prezența în Anglia. L-a recumpărat baronul Taylor, care l-a vîndut mai tîrziu aceluiași consul german Felix Bamberg.

TREI VEACURI DE PEREGRINĂRI

Peste doi ani, în 1965, capodopera lui Rembrandt „Aman implorînd iertarea Esterei” va împlini trei secole de viață. Vremea nu a stins însă vibrația solară, scilipirile de aur ale rochiei Esterei, nu a îndulcit expresia mînicasă a lui Ahasverus sau cea rugătoare a lui Aman, pinza răscolindu-ne

și azi prin puternicul ei dramatism și prin neîntrecuta artă a clarobscurului rembrandtian. Creația pictorului olandez atinsese, în 1665, culmi ale măiestriei; dar numai cu patru ani mai tîrziu el moare în sărăcie lucie, lăsînd moștenire doar „hainele sale de lînă și pînză și uneltele de lucru”. Și, adăugăm noi, picturile sale. Picturi care au început de atunci a circula pe întregul glob, estimate la valori uriașe, îmbogățînd muzeele lumii, făcînd obiectul unor aprige dispute în licitațiile publice.

Fișa lucrării menționează cît de zbuciumată a fost viața acestui tablou, cît de des a fost silit să-și schimbe stăpînii: acest excepțional fapt de artă fusese transformat într-o marfă — e drept, prețioasă — care reprezenta o investiție sigură. Totuși, pe unde a rătăcit timp de aproape un secol capodopera lui Rembrandt — nu se știe. Istoria ei scrisă începe abia din anul 1742 cînd o aflăm în colecția lui J. de Glese din Bonn; apoi, în 1764, pictura intră în posesia principelui elector de Colonia, pentru ca în 1787 să apară la Paris, în colecția Beaujon, și puțin mai tîrziu în cea a ducelui d’Amezone. Peste doi ani este menționată în colecția Coclirs, ca în 1809 să treacă Canalul Mîneicii și să apară la Londra, în casa lordului Randlesham. De aici trece, în 1829, în colecția Mortimer, ca să intre apoi în posesia lui Felix Bamberg, după o licitație devenită celebră, ce a avut loc la Hotel Drouot, în 1868. Cum a ajuns — prin Bamberg — în mîinile lui Carol de Hohenzollern, știm bine.

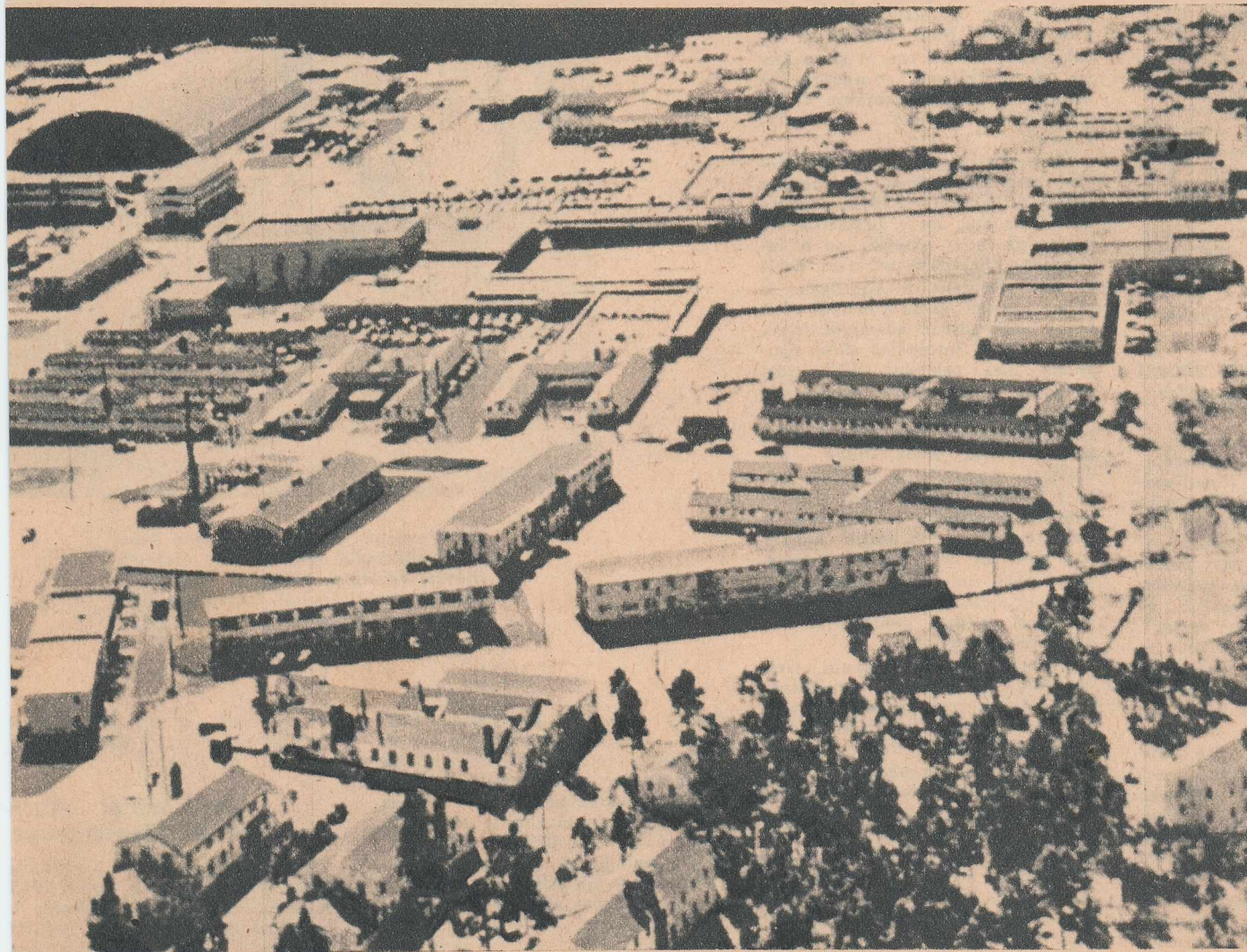
Expuse în noile și elegantele săli ale Muzeului de artă al R.P. Romîne, aceste tablouri au intrat în viața artistică a țării, fiind astfel prezentate încît întreaga lor frumusețe este pe deplin valorificată. Bucurîndu-se de cotidienele vizite ale iubitorilor de artă, tablourile marilor maeștri își împlinesc astăzi cu adevărat destinul, devenind izvoare de desfătare estetică și de îmbogățire culturală pentru cei mulți.

Sanda FAUR

**schită
biografică
a
bombei
atomice
(II)**

SUSPECTII DE LA LOS ALAMOS

**— DINCOLO DE ZIDURILE
ORAȘELOR SECRETE —**

În pustietatea de la Los Alamos
s-a ridicat un oraș, în care se lu-
cra pentru ca Hiroșima să devină
o pustietate.

SUSPECTII DE LA LOS ALAMOS

Toamna anului 1942. Sudul Statelor Unite. La o altitudine de 2.194 metri deasupra mării, pe un platou unde încă în secolul trecut pieile roșii vînau iepuri și prepelețe, se înalță clădirea vetustă a

„Școlii-internat pentru băieți“. Directorul ei, colonelul pensionar Alfred J. Connell, primește într-o zi ciudata vizită a patru persoane, sosite într-un automobil militar. Oaspeții pun câteva întrebări, la care Connell dă răspunsurile cunoscute. Spre surprinderea lui, cei patru bărbați par foarte mulțumiți de aceste răspunsuri, care în sine nu au nimic plăcut: mica localitate este practic izolată, cu drumuri de acces puține și dificile, cu posibilități de cazare foarte reduse. Pînă și conducta de apă funcționează prost. Și totuși, misterioșii vizitatori schimbă priviri încinate, iar puținele cuvinte pe care le pronunță dovedesc că locul le convine de minune.

Nu trece mult, și Connell se trezește evacuat, cu elevi cu tot, din școala pe care o înființase cu 24 de ani în urmă. Toate protestele sale se dovedesc zadarnice. În mica așezare, unde pînă atunci vegetau câteva sute de oameni, vor lucra, peste un an, 3.500 de persoane. Încă un an mai tîrziu — în 1944 — numărul lor va ajunge la 6.000.

Localitatea se numește Los Alamos (statul New-Mexico). În martie 1943 se stabilesc aci savanții de faimă mondială. Noaptea se adăpostesc în dormitoare comune, friguroase și neconfortabile. Ziua lucrează în laboratoare improvizate în grabă, cu aparate rechițiionate de la diferite universități și institute de cercetări științifice din S.U.A. Los Alamos a devenit principalul centru în care se elaborează bomba atomică.

Marele secret al lui „Manhattan Project“...

Printre cei patru vizitatori ai lui Connell, pe unul îl cunoaștem: e Robert Oppenheimer, fostul student de la Göttingen. El e cel care a propus alegerea localității. Fusesse elev la „Școala-internat“ și știa că Los Alamos e mai izolat decît o insulă și că se pretează admirabil la transformarea sa într-un „oraș închis și secret“.

Pe teritoriul Statelor Unite se mai găsesc încă două asemenea orașe: Oak Ridge și Hanford. Și acolo se lucrează, începînd din 1943, pentru bomba atomică. Fabricarea ei a fost hotărîtă printr-un acord anglo-american, definitivat la 13 august 1942 sub titlul inocent și înșelător de „Plan de dezvoltare a materialelor sintetice“. Documentul are și un nume de cod: „Manhattan Project“.

În toate cele trei centre în care planul capătă viață, domnește o atmosferă apăsătoare. Cercetătorilor, o dată intrați acolo, nu li se mai permite să părăsească orașul decît în interes de serviciu. Pe de altă parte, accesul familiilor lor este strict interzis. Ani de-a rîndul atomiștii nu-și mai pot vedea copiii, soțiile, părinții, deși în multe cazuri aceștia locu-

iesc la numai cîteva zeci de kilometri depărtare. Singura legătură e corespondența, dar și aceasta e supusă unei cenzuri care împinge obsesia conspirativității pînă dincolo de limitele absurdului. Cifrele sînt atît de suspectate, încît tinerei soții a unui fizician i se confiscă o scrisoare prin care îl anunță că fetiței lor i-au crescut doi dinți.

Oamenii de știință europeni, refugiați în S.U.A. din cauza urgiei hitleriste, sînt priviți cu neîncredere, deși se știe că ei au avut contribuția hotărîtoare în dezvoltarea cercetărilor atomice americane. Autoritățile din S.U.A. îi suspectează: nu cumva resentimentele antinaziste ale acestor savanți europeni ascund sentimente procomuniste? Pînă și marele Niels Bohr este tratat ca un vulgar imigrant criptobolșevic. Cînd, după o dramatică evadare din Danemarca ocupată de germani, el izbutește să debarce în S.U.A., după ce a trecut prin Suedia și Anglia, pe urmele lui pășesc în permanență șase agenți: doi englezi de la „Intelligence Service“, doi americani din serviciul de securitate al lui „Manhattan Project“ și doi detectivi de la F.B.I., care filează nu numai pe savantul danez, ci și pe ceilalți patru următorii. Ajuns la Los Alamos, Bohr trebuie să asculte timp de 12 ore în șir o lecție de „vigilență“, predată de însuși conducătorul suprem al lui „Manhattan Project“, generalul Groves.

Generalul Leslie Richard Groves, care și-a primit înaltul său post la 17 septembrie 1942, la vîrsta de 46 de ani, nu a participat în viața lui la o bătălie, nu a înțîmpinat niciodată alt risc decît al unui accident de circulație. E ofițer „de ață“ și nu a ocupat pînă acum decît posturi administrative. Ceea ce nu-l împiedică să se considere mai priceput decît toți savanții care-i devin subalterni. „Uleiosul“ Groves — cum l-au poreclit camarazii lui de la Academia militară West Point — povestește chiar el cu mîndrie că, la o ședință ținută cu un grup de oameni de știință (printre care și doi laureați ai Premiului Nobel), le-a spus cu brutalitate: „Importante sînt nu ideile voastre, ci ordinele mele. Pe mine nu mă interesează savanții geniali, ci soldați disciplinați“.

Obtuz, îngîmfat și șovin, Groves vede în oamenii de știință veniți din Europa „o adunătură de venetici apatrizi, capabili oricînd de orice trădare“. Pentru a-i supraveghea, el organizează un sistem de spionaj, ale cărui fonduri le aprobă mai ușor decît cele necesare laboratoarelor. La Oak Ridge, Hanford și Los Alamos orice telefonistă, orice șofer, orice poștaș este în același timp un agent secret. Denunțurile plouă și, pe baza lor, Groves decide retrogradări, destituiri sau chiar arestări. Întrebat o dată dacă are dovezi despre „vinovăția“ unui cercetător pe care l-a închis, Groves răspunde scurt: „Ce-mi trebuie dovezi? Îmi ajunge intuiția mea!“

Dar „intuiția“ acestui Moș Teacă american se exercită nu nu-

mai împotriva savanților străini. Edward Condon, unul din primii atomiști ai Statelor Unite, director adjunct al centrului din Los Alamos, îndrăznește să treacă peste dispozițiile cazone ale lui Groves, care îngreunau munca cercetătorilor. Generalul consideră aceasta drept „înalță trădare“ și îl destituie imediat.

Groves se fălește cu faptul că din 150.000 de oameni care lucrează — în mod direct sau in-

gura care jertfește pentru cauza libertății milioane dintre cei mai buni fii ai săi, singura care dă mașinii de război hitleriste lovituri nimicitoare?

Pe atomiști îi frămîntă aceste întrebări, cărora nu le găsesc răspuns. Și îi mai irită ceva: Robert Oppenheimer, conducător al centrului din Los Alamos și mai tîrziu al întregului „Manhattan Project“, se supune orbește celor mai imbecile ordine ale lui

Șeful suprem al lui „Manhattan Project“, generalul Groves „cel uleios“. Alături de el, în picioare, locșitorul său, generalul Farrell. Amîndoi ascultă, atenți și respectuoși, ordinele Pentagonului.

direct — pentru „Manhattan Project“, abia doisprezece cunosc țelul său exact. Dar pe oamenii de știință din subordinea lui regimul de suspiciune în care trăiesc îi demoralizează sau îi umple de indignare. Ei își dau tot mai bine seama că „marele secret“ este apărut nu atît împotriva inamicului fascist, cît împotriva aliatului sovietic. Dovada e că nici unul dintre cei asupra cărora se abat trăsnetele lui Groves nu este acuzat de simpatii hitleriste. În schimb, vai celor care cutează să se întrebe: de ce nu e ținută la curent cu cercetările Uniunea Sovietică — singura dintre marile puteri care duce greul luptelor pe propriul ei teritoriu, sin-

Groves. Cum se explică această servilitate? Cu ce „il are la mină“ generalul pe savant?

...Și micul secret al lui Oppenheimer

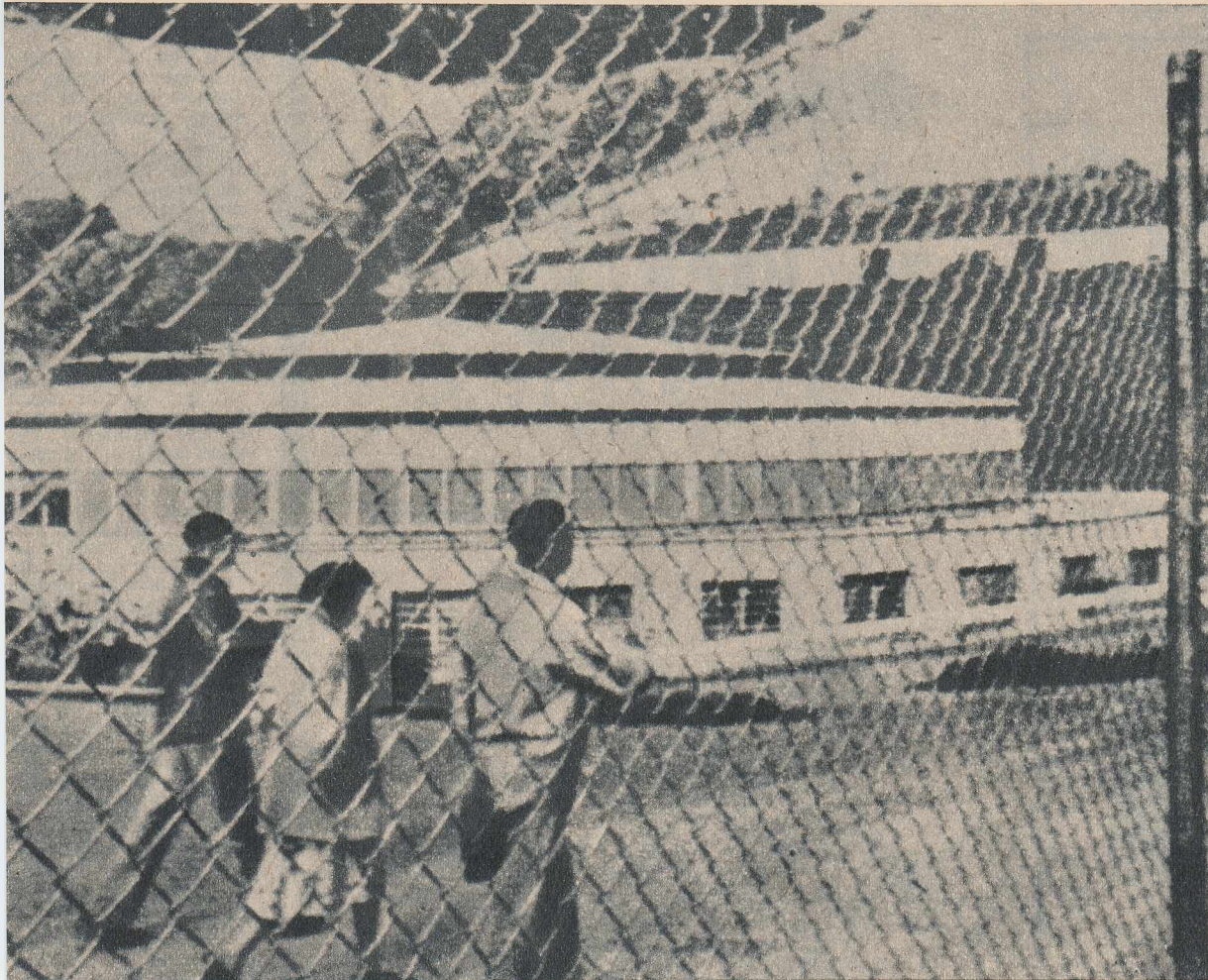
La o lună de zile după ce a împlinit 40 de ani, în iulie 1943 Oppenheimer e numit director al Los Alamos. Aici, el se reîntîlneste cu o seamă de foști colegi și profesori de la Göttingen. Hilbert, Fermi, Pauli, Szilard și alții sînt acum subalternii lui Nici Oppie, nici cei care i-au încredințat postul de mare răspundere nu își fac iluzii: mulți dintre colaboratorii lui îi sînt superiori din punct de vedere al cunoștin-

țelor științifice, al fanteziei creatoare, al metodologiei de cercetare. Dar Oppenheimer e considerat un foarte capabil organizator și un docil instrument în mâna lui Groves. Sînt calități care, pentru autoritățile americane, prezintă garanții mai mari decît talentul sau chiar geniul.

Și iată și explicația tainei care-i nedumerește pe confrății lui: Oppie are un „trecut încărcat“. În 1936 el s-a logodit cu o studen-

Și totuși Oppie păstrează conștiința unei vinovății „anti-americane“. De ea profită Groves pentru a-l șantaja și a obține de la dînsul executarea necondiționată a tuturor ordinelor sale. Dar nu numai atît. Pentru a-și spăla „petele“ trecutului, Oppenheimer acceptă să joace rolul de agent provocator printre colaboratorii săi. Pe trei dintre ei îi denunță F.B.I.-ului ca „spioni sovietici“, deși sînt foștii lui studenți, care-l

ficato. În decembrie 1943 generalul Groves îi cere lui Oppenheimer să denunțe pe „agentul de legătură al spionilor sovietici“. Amintindu-și de discuția avută, Oppie rostește la întimplare numele lui Chevalier. Acesta este arestat dar, bineînțeles, nu există nici un fel de probe împotriva lui. Etichetat drept „roșu“, Chevalier e dat afară de la universitate, nu mai găsește nicăieri de lucru și se vede nevoit în cele din urmă să pără-

La Berkeley Hill, laboratoarele experimentale ale Comisiei americane pentru energia atomică erau împrejmuite cu garduri din sîrmă prin care trecea curent electric. Da, ca și lagărele de concentrare hitleriste.

R. J. Oppenheimer — dar nu pe vremea cînd era student la Göttingen, ci mult mai tîrziu, cînd foștii colegi l-au devenit subalterni. În realitate, aveau cu toții același patron: moartea atomică.

tă în psihiatrie, Jean Tatlock. Fata era comunistă și, prin intermediul ei, Oppenheimer a citit o serie de broșuri despre Uniunea Sovietică. Mai mult chiar, în vreo două rînduri el a dat bani colectelor care se făceau în S.U.A. pentru sprijinirea republicanilor spanioli.

Acestea sînt „crimele“ comise de Oppie. După o logodnă care a durat peste trei ani, el s-a despărțit de Jean și s-a căsătorit cu o femeie bogată și profund reacționară, rupînd totodată orice legătură cu cercurile progresiste americane. Părăsită de omul pe care-l iubea, Jean s-a sinucis, dar el nu a asistat nici măcar la înmormîntare.

idolatriza și-și puneau în el toată încrederea.

La fel procedează cu cel mai bun prieten al său, Haakon Chevalier, profesor la Universitatea din California. Într-o seară, la Oppenheimer acasă, Chevalier își exprimă și el mirarea că Uniunea Sovietică e ținută departe de cercetările în domeniul dezintegrării atomului. Spre stupoarea lui, Oppie sare ca ars:

— Ar fi îngrozitor să comunicăm ceva rușilor! Asta ar însemna înaltă trădare.

Înapoiindu-se acasă, soția lui Chevalier îi spune acestuia:

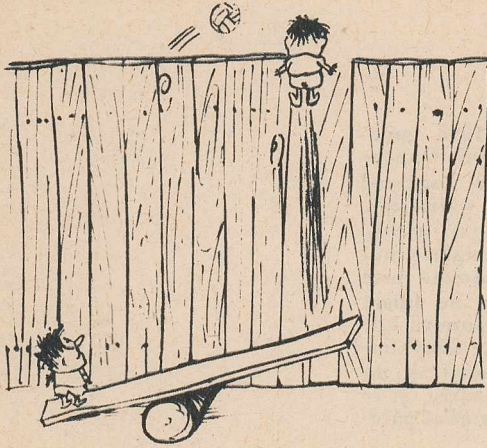
— Nu știi de ce, dar n-am nici o încredere în Oppie.

Temerile ei se vor dovedi justi-

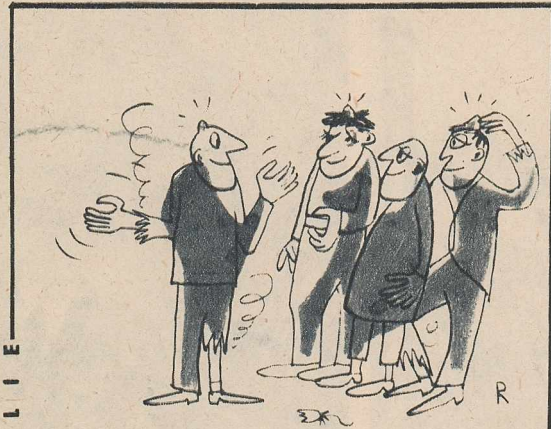
sească America. Abia zece ani mai tîrziu va afla el cui datorează nenorocirea ce s-a abătut asupra sa. Tot atunci, Oppie va recunoaște în mod public că denunțul său nu a fost decît „o idioată țesătură de minciuni“.

„Idioată“ poate, dar nu pentru cariera lui. La scurtă vreme după această mirșăvie, Oppenheimer este înaintat director general al întregului „Manhattan Project“. El este la apogeul gloriei sale de părinte al bombei atomice. Nu-l tulbură nici remușcările, nici prezentimentele. Vor trece anii însă și prăbușirea lui va fi la fel de brutală ca și a celor pe care i-a denunțat cu atîta seninătate.

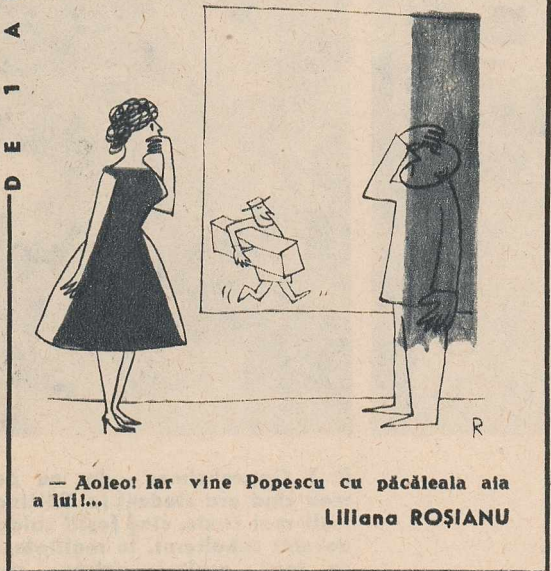
Nicolae MINEI

A reinceput campionatul de fotbal...
Din „Eulenspiegel“

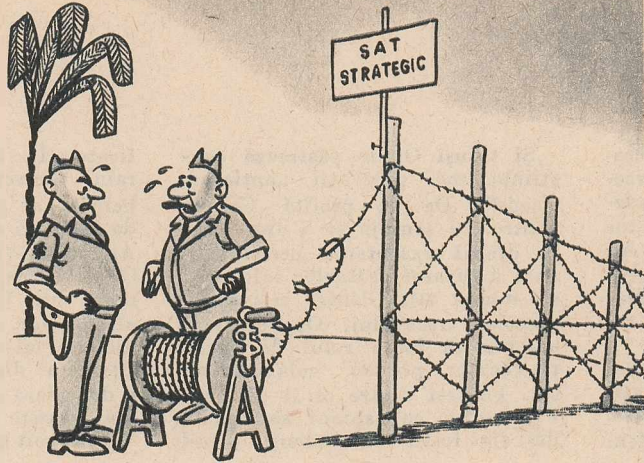

— Acum hai pe la Ionești, să-i păcălim și pe ei...

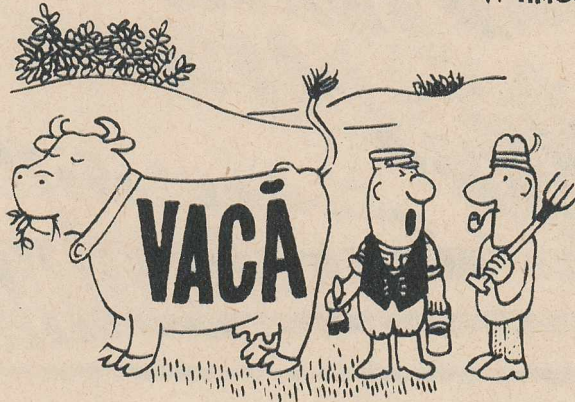
— Aoleo! Iar vine Popescu cu păcăleala aia a lui!...

Liliana ROȘIANU

— Da, Joe, lumea nici nu știe cât de spinoasă e calea pe care o străbătem noi pentru a ajuta pe Ngo Dinh Diem.

V. TIMOC

— Ca măsură de precauție. Mîine are loc pe-aici o vînătoare.

Din „Eulenspiegel“

— Desigur, dragă, doar știi foarte bine că tu nu mă deranjezi niciodată!!!

Adrian ANDRONIC

PROFESIUNI
ȘI
EXPRESII

În vocabularul celor care practică aceeași meserie, care au aceeași profesie, se întîlnesc numeroase cuvinte și expresii pe care marea publică nu le cunoaște sau nici măcar nu le înțelege. Cu timpul, caracterul lor tehnic se poate pierde și expresiile intră în vorbirea tuturor:

E sigur că a schimba macazul se folosea la început numai în limbajul feroviarilor, care i-au dat și înțelesul figurat „a-și schimba atitudinea“. A oțnta în strună provine din vorbirea muzicanților, unde însemna „a acompania la un instrument cu strune (coarde)“, iar a reduce la același numitor și a scăpa prin tangentă — din limbajul matematicienilor. A trage un perdaf, cu înțelesul de „a certa strasnic, a muștra cu asprime“, a fost folosit la început în legătură cu meseria bărbierilor, din cauza senzației neplăcute pe care o poate produce rasul.

O serie de expresii legate de profesii sînt foarte vechi. Astfel, a delira și delir provin din vorbirea țărănilor romani: delirare însemna în latină „a ieși din brazdă“, apoi „a se comporta anormal“ (de la lira — brazdă).

A considera, cuvînt tot de proveniență latină, e format de la sidus, care însemna stea. Considerare avea înțelesul „a se uita la stele“, „a cerceta stelele“ și e la origine un termen tehnic din limbajul marinarilor (care foloseau observațiile asupra poziției stelelor pentru a îndruma nava în direcția dorită) sau din limbajul astrologilor (care cercetau stelele pentru a ghici viitorul). Înțelesul cuvîntului a evoluat, și a considera a ajuns să însemne pur și simplu „a cerceta“ apoi „a ghici“, a crede de cuvîntă, ceea ce dovedește că legătura cu meseria de marinar sau de astrolog a fost uitată.

Sorin STATI

ARTROZELE

Prin acest articol răspundem tov. Gh. Bujoreanu din Galați și altor cititori care ne-au cerut sfaturi în legătură cu afecțiunile articulațiilor.

Reumatismul cronic degenerativ sau artrozele, o boală care apare mai frecvent după 40 de ani, rezultă dintr-un proces de uzură a articulațiilor mai mult sollicitate, mai ales a celor de la membrele inferioare, care suportă întreaga greutate a corpului.

Există însă o serie de factori generali care provoacă artrozele: boli infecțioase acute sau cronice, diverse tulburări ale glandelor cu secreție internă, traumatisme articulare (luxații, entorse, simple contuzii repetate), tulburări de statică prin diverse malformațiuni, ca luxația congenitală a șoldului, tulburări de metabolism cu depuneri de săruri în articulații.

Primele semne ale bolii sînt destul de șterse și se pot manifesta doar prin oboseala unei articulații la efort. Pot trece chiar ani de la acest stadiu și pînă la apariția semnelor evidente de boală, cînd bolnavii simt dureri la primele mișcări matinale ale articulațiilor. După o zi de oboseală durerile se intensifică seara și nu dispar decît după mai multe ore de repaus. În acest

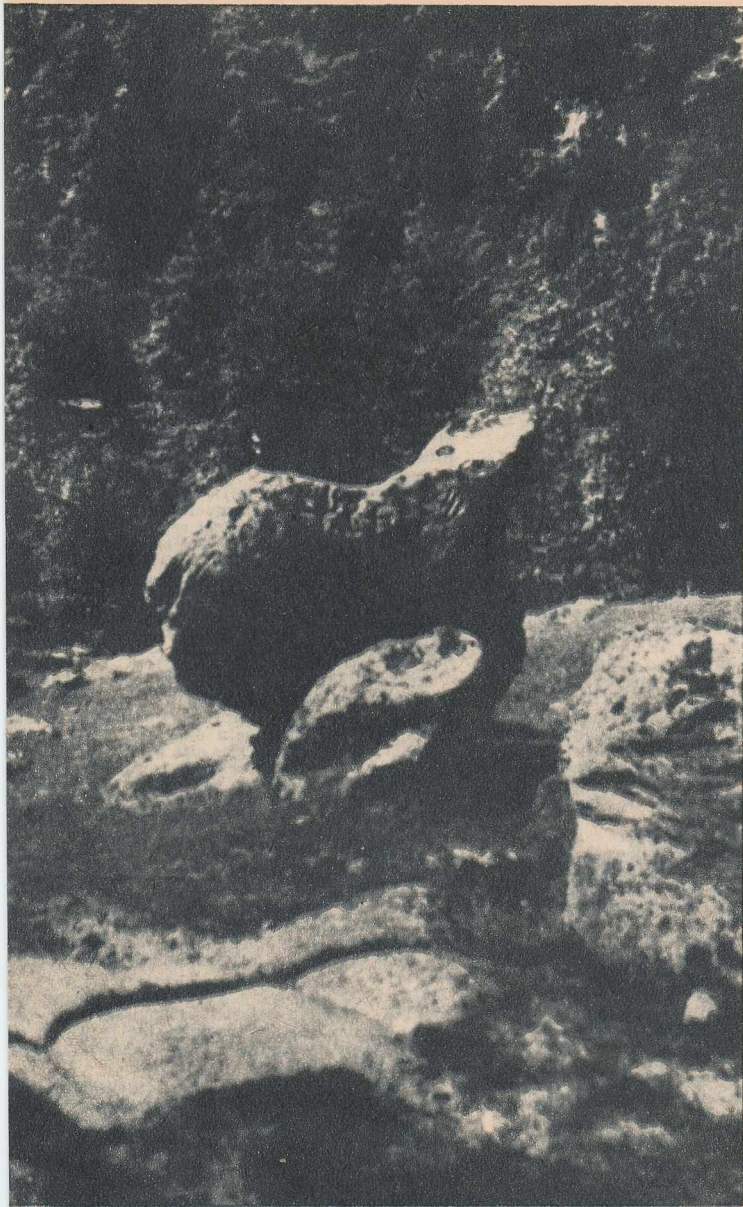
stadiu se observă o creștere a volumului articulațiilor, ale căror mișcări sînt mai limitate și însoțite de cracmente (pocnituri). La radiografiile articulațiilor dureroase se observă modificări ale oaselor și articulațiilor și apariția unor excrescențe osoase care se numesc ostefite.

Tratamentul trebuie început cît mai din timp. Dată fiind complexitatea factorilor care concurează la apariția bolii, va trebui să ne adresăm medicului, singurul în măsură să stabilească și să individualizeze tratamentul necesar.

Evoluția bolii poate fi prevenită printr-o serie de măsuri pe care însuși bolnavul poate să le ia. Dezechilibrul nervos al individului determină adesea apariția bolii. Umiditatea și frigul constituie factori de îmbolnăvire și de aceea le vom evita. Articulațiile care încep să dea semne de oboseală trebuie odihnite și ferite de răceală printr-o îmbrăcăminte corespunzătoare. Orice focare de infecție: dentară, amigdalită, genitală etc. trebuie tratate cu grijă. Se vor evita emoțiile, surmenajul intelectual. Se va evita de asemenea obezitatea, limitînd consumul de dulciuri și grăsimi.

Tratamentul medicamentos pe care îl recomandă medicul este foarte variat. Cortizonul, extractele tiroidiene, hormonii ovarieni, antadolul, injecțiile cu iod aduc ușurări în suferințele bolnavilor. Vitaminoterapia C și B₁ este de asemenea indicată. Tratamente balneare și fizioterapie se fac la Govora, Băile Herculane, Techirghiol, Amara, Olănești și Pucioasa, precum și la serviciile de specialitate ale policlinicilor și spitalelor.

Dr. Silviu GHEREA

URME ALE UNUI STRĂVECHI DRUM DIN TARA NOASTRĂ

Cu prilejul săpăturilor ce se fac de către un colectiv de cercetători de la Institutul de arheologie al Academiei R. P. Române pe teritoriul dintre satele Cetățeni și Bădeni din Raionul Muscel s-au găsit urmele unui străvechi drum, care este socotit ca fiind unul din cele mai vechi din țara noastră descoperite pînă acum.

Acest drum trecea pe terasa de pe malul stîng al rîului Dîmbovița și — pe o anumită porțiune — era obligat de configurația terenului să treacă peste o lespede situată între Vadul Lîn și Valea Chiliilor. Tocmai în acest loc piatra a păstrat fâgașe de roți ale carelor ce, veacuri de-a rîndul, au călcat-o.

Pe cîteva stînci aflate la marginea drumului sînt săpate semne necunoscute, alfabetiforme, care par să fi fost făcute de către triburile aflate în migrație prin aceste locuri.

Drumul descoperit făcea parte din traseul Brașov-Rucăr-Tîrgoviște, cu ramificații spre Dunăre prin București-Giurgiu, precum și de-a lungul rîului Ialomița, prin Piua Petrii la Hirșova, fiind deci ceea ce numim noi astăzi un „drum internațional”, care unea regiunile din nordul Carpaților cu cele din sudul Dunării.

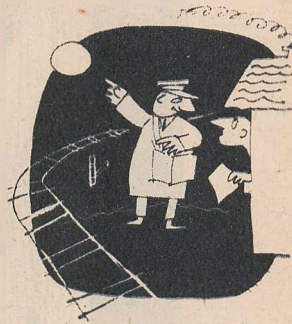
Așezarea de lângă Cetățeni a fost locuită de geto-daci din secolul III î.e.n. pînă prin secolul I e.n.; de asemenea aici au fost un centru administrativ și o cetățuie în secolele XIII-XV e.n.

În fotografia alăturată se văd atît fâgașele săpate de roțile căruțelor în stîncă de la nivelul drumului, cît și una dintre stîncile pe care se află săpate semnele amintite mai sus.

din toată lumea

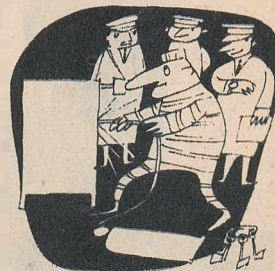
STĂPINUL LUMINII...

Cetățeanul englez Mindleton și-a cumpărat o casă în apropierea unui terasament de cale ferată. Printre primele scrisori sosite la noua locuință, el a găsit și o notă „pentru plata luminii ce-i intră în casă prin fereastra ce dă spre calea ferată”, expedită de o societate feroviară britanică. Cerînd lămuriri, Mindleton a aflat că sus-numita societate este nu numai proprietara fișiei de pămînt ce se întinde de-a lungul căii ferate, ci și a... aerului aferent acestui teritoriu, deci și a luminii respective.

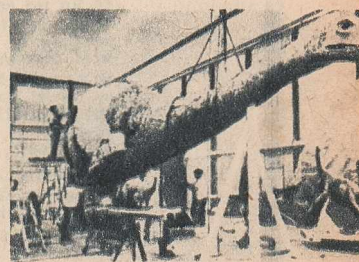
PENTATLONUL GANGSTERILOR

Un grup de foști deținuți americani condamnați pentru diferite delict de drept comun au organizat la Chicago un concurs de pentatlon modern sui-generis, cuprinzînd: o cursă de 100 m, o probă de sudură autogenă, una de deghizare, săritura cu prăjina, precum și o întrecere de mînuire a pilei. Câștigătorul acestui ultimor concurs a fost cunoscutul gangster Jim Gubbart, care a înrunit 4.528 de puncte.

BRONTOZAUUR RECONSTITUIT

În vederea apropiatei expoziții științifice internaționale, la New York se lucrează la reconstituirea a nouă specii de dinozauri — de la specia *ornithomimus*, înalt de 2,70 m, pînă la regele animalelor preistorice, *brontozaurul*, a cărui greutate atinge 30 de tone. Brontozaurul pe care-l vedeți în fotografie, în curs de a fi reconstituit, a trăit în America de Nord acum 180 de milioane de ani și atingea 40 m lungime.

sfaturi practice

...strecurătoarea pentru ceai, în metal în formă de ou, prevăzută cu un lăntșor terminat la un capăt cu cîrlig, care se prinde de marginea ceainicului. De asemenea...

...lingurița-strecurătoare, inoxidabilă, alcătuită dintr-o linguriță propriu-zisă, perforată și închisă cu un căpăcel și el perforat. După trebuință — ca și în primul caz — ceaiul se scoate și se usucă, puțînd să fie folosit încă o dată.

... aparatul pentru deschis sticlele de bere, vin și cutii de conserve. Este de un format redus, plat, nu mai

mare decît un briceag obișnuit, acest aparat are trei dispozitive, fiecare servind pentru deschiderea unuia dintre obiectele sus-amintite. Este foarte practic atît pentru uzul casnic, cît și în excursii, întrucît poate fi purtat și în buzunar.

...tirbușonul automat, care la un capăt se fixează pe gîtul sticlei printr-un inel și, prin simpla învîrtire a celuiilalt capăt, scoate dopul fără să-l sfărțime și fără ca pentru aceasta să fie nevoie să tragem de el.

...cuțitul pentru tăiat roșii, castraveți etc. în forme frumoase, dantelate. Lama zimțată, inoxidabilă, nu e nevoie să fie frecată cu un praf detergent după fiecare întrebuițare; este suficient ca imediat după utilizare să o ștergem cu o bucată de miez de pline sau cu o hîrtie, apoi să o clătim cu puțină apă caldă și să o ștergem cu o cârpă uscată. Acest cuțit este foarte practic pentru tăierea legumelor cu care vrem să decorăm salatele și mîncărurile.

În raid prin magazine AM VĂZUT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

DE 1 APRILIE

ORIZONTAL: 1) Numitor. 2) Calm total. 3) Urișe — Diferit. 4) Acum — Frumoase. 5) Tumulțuoasă — A ascunde. 6) Fi! — Solidificați. 7) Balenă — Miazănoapte — Parte. 8) Dedal — Metropola — Ti. 9) Cizme — Țanșos. 10) Fine — Altfel. 11) Deplăsări — Mai mult sau mai puțin.

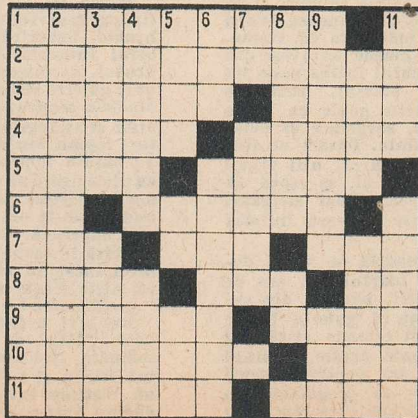
USCARE. 3) Piscică — Lent. 4) Calmat — Pion. 5) Bună înțelegere — Carne — Tibșir. 6) Eva! — Orientali. 7) It! — A respecta. 8) Slăbit — Eu. 9) În voce — Transparent. 10) Copil — Inscriși. 11) Bune — Necloplit.

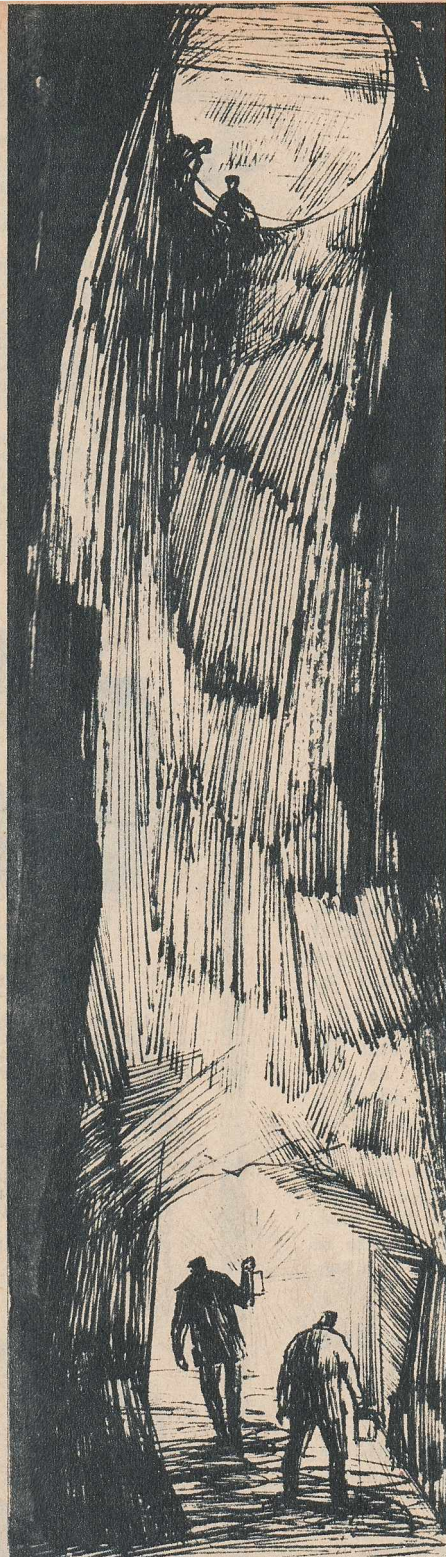
VERTICAL: 1) Respectuos. 2)

Atenție la... păcăleli!

Dezlegarea jocului „SCRISUL”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Literatură — S. 2) Aripă — Uși — Ac. 3) Mirodan — Gs — R. 4) Ad — Sigil — Toi. 5) Ic — E — Sumare. 6) Culori — Penar. 7) A — Alecsandri. 8) Toma — Sl — I — E. 9) Alecu — Acum — C. 10) Lt — Arabi — Oar. 11) O — Trăgătoare. 12) Găsită — Iarna.

Nicolae JIANU
(schită)

Ilustrație de Mihai VULCĂNESCU

Gura galeriei „Amalia” se deschide pe versantul nordic al muntelui Cruian, într-o ripă urâtă, năpădită de o vegetație închisă și palidă. Roca vulcanică, izbușită până la suprafața solului, îi dă acestuia o înfățișare dușmănoasă. Colți negri, conglomerate măcinate de vreme, hrube întunecoase și umede se ivesc din vegetația săracă, din mușchii întinși peste tot ca un fel cenușiu. Mollizi bătrâni, uscași de mult, își înalță trunchiurile goale ca niște schelete de uriașe dihanii, surprinse și ucise aici într-un cataclism cosmic. Păsări nu sînt în această lume încrămășată. Arar, ulli vineți se rotește deasupra pustietății și se reped să înhațe șerpii tolanți pe stînci. Doar strigătul sinistru al acestor răpitoare înfloară liniștea rece a văii.

Galeria „Amalia” e pomenită în vechi documente, dar din cite știu bătrînii ea era de mult părăsită. Unele mărturii, purtate din generație în generație, afirmă că galeria fusese deschisă pe vremea ocupației romane și că aici se scosese mult metal. Toate aceste versiuni măreau prestigiul galeriei, dar pentru oamenii de acum, pentru cei care se pregăteau s-o atace, erau nefolositoare. Hotărîtoare rămîneau

studiiile geologului acelei mine ascunse în pădurile Gordului, ele singure atestau existența unor zăcăminte bogate și ele singure duseseră chestiunea pînă la minister și la Institutul geologic. Așa a ajuns problema intrării în mina „Amalia” și la organizația de partid a minei; și, la două zile după hotărîrea luată acolo, patru oameni urcau treptele spre Mușcheni, ocoleau vechea colonie și se îndreptau, pe coasta muntelui, spre valea pustie unde se deschidea gura stîrbă a galeriei părăsite.

Miron Nichifor, geologul, și minerii Nație Pamfil, Gavril Marian și Vasile Pelion au pornit puțin după răsăritul soarelui. Deși era începutul lui iunie, pe aici primăvara abia acum se afla în rosturile ei. Pămîntul, apele și codrul, păsările, gîngăniile și jivinele, pînă și pietrele și scorburile păreau pătrunse de o bucurie tăcută sau neauzită de oameni. Dinspre munții vecini, golași și brumași, venea, adus de vînt, sunetul tîlîngilor și lătratul cîinilor. Viața naturii și a oamenilor se desprindea încet din somnurile iernii și începea o desfătare de câteva luni, scurtă și frenetică, o îmbrățișare grăbită cu soarele zgîrcit și înalt. Cei patru oameni păseau tăcuți unul după altul. Nu vedeau florile, nu auzeau vîntul apelor, nu simțeau suflarea rece a pădurii. Miron Nichifor era liniștit, dar trăia starea ostășului înainte de atac. Galeria, cu pietrele și întunecimile ei, cu smîntenile roșii, cu scheletele armăturilor gata să se surpe, era un dușman primejdios și vicelan, hotărît să-și apere cu înverșunare oarbă înorîșile trezite dintr-un somn adînc.

Au ajuns în gura galeriei. S-au oprit și aprind țigări. Vîntul flutură prin crengile copacilor, toate sînt încrămășate într-o așteptare zadarnică și tristă; natura aceasta are ceva din tragismul inutil al plantelor moarte. Miron începu să-și pregătească lampa. Fără voie se uită din cînd în cînd la ceilalți: trăgeau aprig din chistoace; Pelion ronțăia niște boabe de porumb fier și mîria încetșor; Gavril era mai tăcut ca ceilalți. Alb cu totul, adus de spate, cu picioarele umflate de un reumatism vechi — doar ochii, ochii verzi și adînci ai lui Marian arătau ceva inocent și fîneresc, ceva ce nu va îmbătrîni niciodată. El întări flacăra lămpii și zise:

— Aveți grijă de chibrituri. Pelioane, pune amnarul în sîn sau sub șapcă. Tu, Miroane, ia-o înalțe cu ciocanul.

Merseră așa, un timp, pe platră bună și uscată. Pașii lor sunau prelung, ca într-un spațiu foarte mare, deși tavanul se lăsa mereu. Aerul se făcea din ce în ce mai cald și broboane de apă, ca niște lacrimi turburi, se iviră pe pereți. După o jumătate de ceas, galeria coti deodată, se strîmătă, pîru să coboare, dar numai deodată se împiedică într-un morman de grohotiș. Din fund, din întunericul dens ca o apă moartă, răzbătea un miros de pucoasă.

— Pute — stigă Nație, cam răgușit. Măi oameni, aici este!...

Nu-i răspunde nimeni. Miron urca gîfînd. Ca un cîine de vînătoare simțise izul tute al mine-reului. Marian zise încet:

— Cîrînd dăm de apă... Ea pute, că vine de la strîfundul strîfundurilor. Nu vă temeți, că n-au lăsat bătrînii metalul aici!...

Mirosul acela vag cu care erau imbibate hainele și toată filința minerilor, mirosul care le făcea uneori greață avea acum ceva dulce și imbiator. O pață de vînt rece le lovi fețele și ei se opriră. Undeva, departe, într-o direcție nede-

fintr-o hrubă. Își îndreptară spinările, se traseră mai spre margine și-și aprinseră țigări. Miron începu să ciocănească pereții, scoase busola și o veche hartă a galeriilor. Marian se uită la ceasornicul lui de nichel vechi și spuse:

— Unsprezece... De trei ceasuri sîntem aici. Nichifor, care se depărtase, strigă:

— Eu spun să mai mergem o bucată... Îl găsim, sînt în stare să jur că-l găsim!

Se ruga, parcă-și cerea iertare. Se uită la Marian voind să știe ce gîndese minerul acela bătrîn și încercat. Cîteva clipe nu se auzi decît clipeștiiuț al apei, apoi vocea lui Marian sună infundat:

— Mereu înainte!

Flacăra lămpilor plîpîi și patru umbre intrară din nou în strîmtoarea mocirloasă. Treceau clipele, treceau ceasurile și ei se tirau mereu, din ce în ce mai greu, din ce în ce mai încet. Întunericul, care o vreme fusese călduț și mirosea a pucoasă și a putregal, se răci deodată. Un vînt de ape năvăli din dreapta, flacăra lămpilor începu să se zburcume și oamenii se opriră.

— Auziți... — strigă Marian. Apa asta vine tocmai din Valea Grutei, pe sub pămînt. Bătrînii au mers după suvoi.

Miron Nichifor abia acum își dădu seama că înaintașii lor, robii magnașilor, sclavii coroanei, fuseseră siliiți să care minereul împotriva suvoaielor de apă, înotînd prin ele. Și robii, și vătafii fuseseră învinși și cine știe cite vieți vor fi rămas înghesate în aceste locuri. De cite ori intra în mină, Miron se simțea înconjurat de umbrele celor sfîrtecați de stînci și înghițiți de ape, iar acum senzația asta îl apăsa, îl sufoca, îl dădea un fel de leșin. Și începu să se teamă.

— Coborîm numai noi doi! — zise Marian, ridicîndu-se în capul oaselor. Nație și tu, Pelioane, să țineți bine funia. Mergem cît o putea.

Era un fel de poruncă și nimeni nu scoase o vorbă. Apa nu izbutise să macine cu totul treptele pe care, cu veacuri în urmă, robii le făcuseră în stîncă, și în citeva clipe el se văzură în fundul genunii.

Mai liniștit și încrezător, Miron începu să lovească pereții galeriei. Cristalele nu se arătau, dar roca avea o strălucire metalică și nu se supunea ciocanului, pe care-l arunca înapoi cu scîntit.

Măsura timpului era uitată, lumea cea mare și lumina soarelui erau uitate, părea să nici nu mai existe. Pe drumul vechilor robii păseau acum doi oameni supuși doar conștiinței lor, doi oameni care aduceau în miezul mort al pămîntului cel dintîi semn al libertății. Nu știau încă bine ce înseamnă acest drum și nu aveau conștiința că tocmai din acest întuneric se naște viața la care visaseră robii din veac în veac. Acum le era dat lor, unul geolog și unul miner bătrîn, să aducă la suprafață cea dintîi bucată de platră smulsă de aici de oameni care nu se mai supuneau legilor vechi.

Într-adevăr, după șase ceasuri de drum prin străvechea galerie „Amalia”, într-un cotlon care părea să se fi deschis în urma unei prăbușiri, ciocanul lui Miron Nichifor scoase la iveală cristale mari de minerul strălucitor. O cercetare iute și înfrîngătoare arătă că e vorba de un zăcămint mare, o prelungire a celui epuizat pe creasta sudică a muntelui.

— Uite-l — strigă Miron ridicînd lampa. Astea-i, asta-i! Am avut dreptate! Am avut dreptate!

Începu să lovească nebușeste cu ciocanul și o ploaie de cristale se abătura peste capetele lor,

A M A L I A

finită, ca un vînt de furtună se auzeau apele subterane.

— Țineți frînghia, ne legăm! — mormăi Nație Pamfil.

Miron își legă frînghia de mijloc și, cu o liniște desăvîrșită, își dădu drumul pe peretele hrubei. Coborîră și ceilalți. Lămpile nu puteau birui întunericul și nu se vedeau marginile hrubei. Se mișcă orbecăind, pînă cînd dădură de o galerie strîmătă cît se putea strecura un om. Mocirla creștea, ajungea pînă la carimbii bocancilor și se îngroșa. Putregaturile vechilor armături leșeau din apă ca niște capete de înecași. În bătaia luminii, depozitele de calcar arătau ca niște ugere pline, cu pielea roz. Miron Nichifor auzea gîfîitul tovarășilor lui, ar fi vrut să-i vadă, dar îl era rușine de teama care începea să-l cuprindă. Oarecare urme de mineralizație se iviră în tavan și el lovi cu ciocanul. Cristale mici începură să tremure la flacăra lămpilor, ca niște ființe minuscule stîrnite din culb.

— Minerul! — strigă Miron cu glasul tăiat. Mai lovi o dată și vocea l se stînsă, se întunecă. Culbul de cristale era o rămășiță nefîsemnată, înșelătoare. Marian atînsese ușor umărul lui Miron și-i făcu semn să pornească. După un răstimp tavanul se înălță, pereții vineți se dădură într-o parte și minerii se văzură iar

li se lipi de hainele ude, de obraji, de minii înghesate. Își umplură buzunarele cu bucăți d minerou, lacomi și în grabă, de parcă în faț lor s-ar fi aflat o grămadă de aur.

— Hai, ne întorcem mine — zise Marian prî vind îngrijorat spre tavanul galeriei. Hai, s nu ne cadă o piatră în cap. Mîine ne întorcem cu armătură... Mîine puscăm... Hai Miroane!

Îl apucă pe geolog de mîna și-l trase ca p un copil. Mai stătura o clipă să privească stînc rînită, să se liniștească și să se bucure. Apț pășiră înapoi pe drumul robilor, spre lumin zilei.

Miron simți abia acum o amorțeață în te trupul și picioarele-i tremurau. De șase ceasuri se tira prin apă și acum rețea drumul acesta în fernal. Îl vor ține oare puterile? Dar în urm lui se află un om bătrîn, care nu se vaică și n se arată înspăimîntat. Gîndind astfel, i se făc rușine. Mări flacăra lămpii, răsufliă adînc și mări pașul. Hainele ude și pietrele din buzunar îl trăgeau spre pămînt, volau să-l culce, să amețască, să-l adoarmă. Un hohot mărunț — de plîns sau de ris? — îl chinuia gîtlejul.

Băgă mîna în buzunar și strînse tare pietrel ude și reci, strînse pînă cînd colții lor îi singu rară palma.

Vuicetul genunii se apropia și cîrînd văzur clipele lămpile tovarășilor lor.

Copii din Bicsad (Oaș).
Fotografii de I. Deac, Bala-Mara.

RADIOJURNALE. BULETINE DE ȘTIRI

Zilnic. Progr. I: 5.00. 6.00. 7.00. 11.00 (afară de miercuri). 13.00. 17.00. 20.00 (afară de joi). 22.00 (Joi la 22.30), 23.50-23.55
Progr. II: 12.00. 14.00. 16.00. 18.00. 21.00 (vineri) 21.30). 23.00 (sâmbăta și 0.50)
Duminica. Progr. I: 7.00. 13.00. 19.30. 22.00. 23.50-23.55
Progr. II: 7.50. 14.00. 18.00. 20.00. 23.00

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic: 13.40 (Progr. I)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM

Zilnic: 12.10 (Progr. II), 13.05 (Progr. I)

DUMINICĂ 31 MARTIE Programul I
6.00: Muzică populară 6.30: Piese simfonice 7.10: Concert de dimineață 8.00: Sumarul presei centrale 8.10: Școala și viața 8.30: Dansuri de estradă 8.50: „Ghid muzical” (13): Programatismul în creația compozitorilor români, în primele decenii ale veacului nostru 9.30: Teatru la microfon pentru copii „Povestea unei vieti: Hans Christian Andersen” 10.30: Ansambluri corale de amatori 11.00: Program muzical cerut de oamenii muncii de pe ogoare 11.30: Vorbeste Moscova! 12.00: Muzică din opere 12.30: Muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți! 14.00: Muzică populară 14.30: Interpreți de muzică ușoară 15.10: Arie celebre din opere 15.30: Din viața satelor patriei — Itinerar bănețean 16.10: Suită din baletul „Haiducii” de Hilda Jerea 16.26: Muzică ușoară 16.40: Melodii populare 17.15: Transmisiune sportivă 18.15: Mic recital interpretat de pianista Silvia Șerbescu 18.30: Romane 19.00: Interpreți ai operii „Bărbierul din Sevilla” de Rossini, de-a lungul anilor 19.35: „Melodii... melodii...” emisiune de muzică ușoară românească 20.00: Teatru la microfon „Violențele lui Scapin” de Molière 21.08: Muzică de dans 23.10: Cinci liederuri pentru voce și orchestră de Richard Wagner — solistă Kirsten Flagstad, acompaniată de Orchestra filarmonică din Viena, dirijor Hans Knappertsbusch; Ciaconna de Bach-Stokovsky — interpretează Orchestra simfonică, dirijor Leopold Stokovsky.

Programul II 7.00: Cântă Fanfara reprezentativă a armatei 7.30: Cîntece populare 8.00: Melodii distractive 8.30: Clubul voioșiei 8.50: Anunțuri, muzică 9.00: Muzică populară 9.30: Estrada melodiilor 10.00: Arie din opere interpretate de Magda Ianculescu și Dan Iordăchescu 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară 11.00: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat „George Enescu”, dirijor George Georgescu. În program: Trei dansuri românești de Theodor Rogalski; Concertul în sol major pentru pian și orchestră de Ravel — solistă Magda Tragliaferro (Franța); Simfonia a VII-a de Schubert. În pauză: Emisiunea „Cinema” 13.00: Concert de prînz 14.05: Cîntă Constantin Drăghici 14.30: La microfon: „Sătră și umor” 15.15: Din muzica popoarelor 15.45: Muzică de estradă 16.00: Oameni și fapte 16.08: Corul Ansamblului artistic de stat „Nicolae Bălcescu” din Craiova 16.30: Piese simfonice de mare popularitate 16.55: Muzică ușoară 17.15: Emisiune literară: Din lirica universală 17.25: Arie și duete din opere 18.05: „File de calendar” — emisiune muzical-literară 19.00: Piese de estradă 19.15: Muzică instrumentală 19.30: Cîntă Orchestra de muzică populară a Radio-televiziunii 20.05: Muzică ușoară de Gherase Dendrinu 20.25: Cîntă Aurelia Fătu-Răduțu și Nicu Stănescu 20.45: Muzică de dans 21.45: Literatura și muzica „Primăvara în creația scriitorilor și compozitorilor” 22.00: Muzică de dans 22.30: Mari interpreți de muzică instrumentală: Iascha Heifetz, Danu Lipatti, Daniel Șafran, Walter Gieseking, David Oistrach 23.10—24.00: Muzică de dans.

LUNI 1 APRILIE Programul I 5.07: Muzică ușoară 5.30: Gimnastică 5.40: Melodii populare 6.07: Dansuri simfonice 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Marsuri patriotice 6.45: Jocuri populare 7.10: Muzică de estradă 7.30: Sfatul medicului — Ce sînt virozele 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier! 8.00: Sumarul ziarului Știința 8.08: Muzică vocală și instrumentală 8.30: Fantezie din operele lui Jacques Offenbach 9.00: Tineretea ne e dragă! 9.20: Cîntece 9.30: Muzică populară din țări socialiste 10.00: Muzică ușoară 10.38: Muzică de cameră de compozitori români 11.05: Muzică din opere 11.30: Mici piese de estradă 12.00: Concert de muzică românească 12.30: Muzică populară 13.10:

Muzică ușoară 14.00: Concert de prînz 14.30: Cîntece și jocuri populare românești și ale minorităților naționale 15.00: Muzică ușoară 15.30: Concert de opere comice 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Muzică populară interpretată de Orchestra „Dunărea” din Oltenița 17.10: Mici piese instrumentale 17.30: Prictena noastră cartea — „Vitea, Kolea și alții” (pagini adresate copiilor de scriitorul sovietic N. Nosov) 18.00: Muzică de estradă 18.30: Lecția de limba rusă (începători) 18.40: Scene cu cor din opere 19.00: În pas cu știința 19.20: „Dicționar muzical” (13) Simfonia 19.45: Muzică populară interpretată de Lucretia Ciobanu 20.15: Muzică ușoară de Marius Mihail 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică simfonică românească: Andantino pentru orchestră de George Enescu; Concertul pentru harpă și orchestră de Paul Constantinescu — solistă Liana Pasquali 21.15: Pe teme internaționale 21.25: Cîntă Gîgi Marga, Aida Moga, Iliana Cerbacev, Rodica Paliu, Gică Petrescu, Luigi Ionescu, Florin Dorian și formațiile dirijate de Iancy Kórossy, Jean Ionescu, Paul Ghențer, Horia Ropcea 22.25: Rapsodiu pentru pian și orchestră de Rahmaninov pe o temă de Paganini — solist Valentin Gheorghiu 23.00: Program de bolero-uri cubaneze — interpretează formația de muzică ușoară condusă de Eddy Gaitan 23.15: Muzică ușoară.

Programul II 12.15: Valsuri de compozitori sovietici 12.45: Muzică despre și pentru copii 13.15: Însemnări de reporter 13.22: Cu cîntecul și jocul pe meleagurile patriei 14.10: Arie din opere 14.30: Potpoururi 15.00: Concertul pentru oboi și orchestră și Marș pentru instrumente de suflat de Haydn 15.30: Muzică populară 16.10: Cîntece de Sergiu Sarchizov 16.30: Fragmente din opera „Plateea” de Rameau 17.00: Muzică ușoară românească 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Recital — Anghelica Tuccari (soprană), Conrad Klemm (flaut) și Loredana Franceschini (pian) 18.41: Soliști și formații artistice de amatori 19.10: Cîntece 19.30: Din activitatea staturilor populare 19.40: Muzică de dans 20.30: Din muzica popoarelor 21.15: Muzică corală clasică 21.30: Lectură dramatizată din romanul „Lumina Nordului” de scriitorul englez A.J. Cronin 22.00: Muzică din opere 22.30: Muzică ușoară 23.10 — 24.00: Cvartetul opus 26 în la major de Brahms.

MARȚI 2 APRILIE Programul I 5.07: Cîntece și jocuri populare 5.30: Gimnastică 5.40: Muzică interpretată de fanfara 6.07: Melodii distractive 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Jocuri populare 6.45: Muzică instrumentală 7.10: „Mereu înainte” — cîntece ale tineretului 7.30: Sfatul medicului — Reguli de bază ale călîrii organismului copilului 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică populară 8.30: Suita dobrogeană de Anatol Albin; Trei dansuri din Ardeal de Achim Stoia 9.00: Ansamblul artistic al Școlii profesionale a Uzinelor de tractoare din Brașov 9.30: Muzică ușoară 9.50: Din cîntecele și dansurile popoarelor 10.30: Fragmente din opera „Pană Lesnea Rusalim” de Paul Constantinescu 11.05: Muzică de cameră 11.28: Jocuri populare din Moldova 11.45: Radio prichindel 12.00: Muzică de estradă 12.30: În fața hărții 12.40: Muzică din opera „Casa cu trei fete” de Schubert-Berté 13.10: Muzică populară 14.00: Concert de prînz 14.32: Muzică ușoară 15.00: Arie și duete din Opere interpretate de Licia Albanese și Jan Peerce 15.30: Mic recital interpretat de violonistul Ștefan Ruha 15.45: Muzică populară 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Cîntece de pace și prietenie 17.10: Cîntăreți sovietici de operă — Veronika Borisenko 17.30: Suita din baletul „Priculi-ciul” de Zeno Vancea 18.00: Universitatea tehnică radio — ciclul metalurgic 18.15: Cîntece populare de dragoste 18.30: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur — „Forma de conjugare” 18.40: Suita „Fluturii” de Schumann — la pian George Halmos 19.00: Revista economică radio 19.20: Muzică ușoară interpretată de Milva 19.35: Program muzical pentru frunțași în producție 20.15: Muzică ușoară sovietică 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică de dans 21.15: La microfon „Sătră și umor” (reluare) 22.25: Ciclul „Simfonii de Gustav Mahler” — Simfonia a II-a în do minor.

Programul II 12.15: Din folclorul popoarelor sovietice 12.35: Fragmente din suita „Peer Gynt” de Grieg 13.15: Lectură din volumul „La fîntina cu găleată” de Ion Istrati 13.30: Piese de estradă 14.10: Cîntece 14.30: Simfonia a VIII-a în fa major de Beethoven — interpretează Orchestra simfonică a Radiotele-

(Continuare în pag. 22-23)

CARNET

De la etajul V

N-aveți un Mozart în plus?

Îl strig de la etaj pe prietenul meu D, care a ieșit din bloc, se uită la ceas și, mințit de vizibilă neliniște, dă să traverseze strada:

- Unde te duci?
- La librărie.
- Librăria se află peste drum, în rînd cu cinematograful și cofetăria.
- Ai fost și sîmbătă...
- Și vineri...
- N-ai găsit?
- N-am găsit.

N-a găsit. Acuma îmi aduc aminte că n-a găsit. Aseară l-am întîlnit la „Expres”; era la o bere cu băieții și comenta meciurile de pe „23 August”, care au tîntuit cartierul o duminică după-amiază pe fotolii, canapele și scaune de bucătărie în fața televizorului. Nu, n-a găsit. Și-a amintit între două observații că este enervat și că e absurd să alergi o săptămîină întreaga zi de zi la librărie, cînd ai atîtea treburi și că, cerere-cerere, dar nu era mare lucru pentru responsabil să aducă mai multe bucăți. Așa s-a întîmplat de altfel și cu Goya, și cu poeziile lui Philippide, și cu „Dicționarul enciclopedic” volumul unu și, bineînțeles, cu „Viețile pictorilor”. Greuțăți. El înțelege multe, nu e om fără rațiune. („Nu, nu ești!”) Totuși i se pare cam exagerat. Deși, pe undeva, îl place.

D. este cizmar, lucrează la o cooperativă prin împrejurimi, și îi place. — Știi ce-mi place?

— Bănuiesc.

De fapt cred că știu ce anume îi place lui D. și cum este cu puțință ca o neplăcere să-și producă plăcere. Știu, pentru că, pare-mi-se, am mai discutat o dată pe marginea chestiunii. El este de părere că... Eu la fel. El are amintiri... Și eu. El nu ține minte să se fi ciocnit în copilărie de vreo librărie în mahalaua zisă „Chibrit”. Noroi cumplit toamna, praf cumplit vara și crîșme tot anul. Librărie, nu. Da mine, în Floreasca, margine mai evoluată de oraș, se afla — paralel cu noroiul, praf și crîșmele — și o librărie. Nu chiar la margine, mai înspre centru, acolo unde se întretaie șoseaua Ștefan cel Mare cu Dorobanți. Dar era una pitită într-o cameră sau cămară. Baza economică a negustoriei o constituiau hîrtia albastră pentru ferestre și acțiunile. Suprastructura — cărțile (două rafturi). Un raft: tîlmăcirea visurilor și viețile sfinților. Alt raft: „Biblioteca pentru toți”; bătrîna, sfrijită — pe vremuri — binecuvîntată „Biblioteca pentru toți” din care, contra cîțiva lei, aflai de Eugénie Grandet și de Spinoza filozoful. Toamna, cînd începeau școlile, librarul oferea stimulent pentru cumpărării de manuale un stilou: altminteri, „normal” — nu călca nimeni pragul cărților. El aștepta afară în stradă să-ți vîndă poezii geniali. Nu tu... El aștep-

ta. Pînă la un punct, bineînțeles, ca orice om care așteaptă. În 1939, o dată cu izbucnirea războiului în Europa, negustorul a tras obloanele peste artă, intrînd în combinații altundeva, cu un simgiu. Covrigii se consumau în cantitate mai mare decît „Război și pace”.

— Succes! — îi fac semn cu mina, de la ferăstră.

Cred că mi-a suris un „mulțumesc”, dar tramvaiul care trece prin fața blocurilor acoperă răspunsul. Omul traversează strada, aruncînd priviri înțelepte în dreapta și-n stînga, străbate printre autocamioane și se îndreaptă către librărie. Cobor și eu. Nu știu de ce, dar cobor. Traversez strada, ajung în fața intrării cu cărți și prin geam îl zăresc așteptîndu-și iritat rîndul. Știam ce caută. Iubitor. Între altele, de istorii închinăte compozitorilor, aleargă după o viață a lui Mozart, tipărită în Editura Muzicală.

Intru și mă apropii de standul cu volume tocmai în clipa cînd D. a luat, diplomatic, contact cu vînzătorul:

— N-aveți un Mozart în plus?

AI. MIRODAN

ERATĂ:

În nr. 11: paragraful 2, rîndul 4, în loc de: „și al ridicării în toi” se va citi: „și al ridicării în loc”.

CUM SE FORMEAZĂ VALURILE?

La această întrebare a cititorilor Ioan Damian și Ioșif Grama de la Centrul școlilor agricole Tg. Mureș, răspunde lector universitar CLAUDIU GIURCĂNEANU.

Agentul principal care generează valurile este vântul.

În fig. 1 se vede profilul unui val așa cum rezultă din mișcarea orbitală a particulelor de apă. Particula 1 și-a îndeplinit complet rotirea (după cum arată săgeata), în timp ce particula 8 de-abia și-o începe. Celelalte particule numerotate

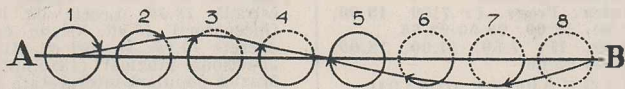

Fig. 7. Nașterea profilului valului prin mișcarea de rotație a particulelor de apă (1-8). A B — planul de echilibru al nivelului apei.

Acesta, suflând la suprafața apei, antrenează prin frecare particulele lichide. Suprafața apei capătă astfel un aspect undulatoriu, asemenea unui ogor proaspăt arat.

Într-un val, deși avem iluzia că apa se deplasează, aceasta în realitate stă pe loc, oscilând în sus și în jos. Putem să ne convingem de acest lucru aruncând la suprafața apei o bucată de lemn. Ceea ce însă se propagă este mișcarea ondulatorie și care ia naștere datorită mișcării circulare (orbitale) a particulelor de apă sub acțiunea vântului. Mișcarea orbitală se efectuează în sensul rotirii acelor unui ceas.

de la 2 la 7 se găsesc în diferite stadii ale mișcării orbitale. Dacă unim aceste puncte care indică stadiile succesive ale mișcării orbitale, se obține profilul valului, reprezentat de o linie curbă numită trochoidă (curba descrisă de un punct al unui cerc care se deplasează pe o suprafață plană).

Valurile se formează numai la suprafață. În adâncime forța lor scade. Sub 200 m nu se mai simt de loc, datorită scăderii progresive în adâncime a diametrului particulei de apă.

La țârm, din cauza scăderii adâncimii apei, particulele sunt frâmate în rotirea lor de frecarea pe fund (fig. 2: a, b, c, d), în timp ce parti-

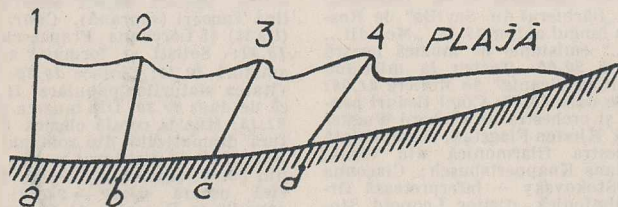

Fig. 2. Cum se produc valurile de prălingere pe țârm.

culele de la suprafață (fig. 2: 1, 2, 3, 4) o iau înainte fiindcă nu întâmpină nici o rezistență. În acest fel, apa este împinsă înainte, prelungindu-se pe plajă. Așa se nasc valurile de prălingere, în care particulele de apă nu mai sînt circulare, ci în formă de elipsă din ce în ce mai turtită.

ȘAH PRIN CORESPONDENȚĂ

Sînt un șahist pasionat și cred că printre cititorii „Flacării” se numără mulți din cei care îndrăgesc acest frumos sport al inteligenței. De aceea propun ca în coloanele revistei să apară o rubrică de șah, în cadrul căreia să se organizeze un concurs de șah prin corespondență. Eu aș fi printre primii înscrși la un asemenea concurs.

Gh. COSOREANU
contabil principal la
S.M.T. Pantelimon,
Raionul Hirsova

Nota redacției. Propunerea e interesantă și o vom avea în vedere atunci cînd spațiul ne-o va permite.

PRIMELE ZIARE DIN LUME

„Aș dori să știu care au fost și unde au apărut primele ziare din lume”.

Maria TÎRNĂVEANU
elevă, Ocna Mureșului

Răspunde OCTAVIAN BUTOI, asistent la catedra de Teoria și practica presei de la Facultatea de filozofie din București.

Ziarul, însemnată armă de luptă politică și ideologică cu „pronunțat caracter de clasă”, a apărut în perioada de ascensiune a capitalismului. Unele forme embrionare de presă au existat însă și

în orînduirile anterioare. Istoria atestă că în Egiptul antic, la curtea faraonului Tutmes al III-lea, circula o cronică scrisă pe papirus. În secolul I î.e.n., la Roma, în vremea lui Iulius Caesar, erau expuse în locurile publice niște buletine: *Acta senatus* (cu sumare relatări ale ședințelor senatului) și *Acta diurna populii romani* (cu vești din imperiu, de la graniță etc.). Aceste buletine au apărut pînă în secolul al IV-lea al erei noastre. Un asemenea prototip de ziar

Unul dintre primele ziare tipărite din lume: „Neue Zeitung”, apărut în Germania în 1535.

(desigur în alte forme) a existat și în Orientul antic (China, Coreea). În timpul evului mediu și al Renașterii, în marile centre maritime și culturale au circulat ziare scrise de mînă (sub forma unor foi volante), cunoscute sub denumirea de „Nouvelles à la main” (Franța), „News Letters” (Anglia) etc. și care relatau noutăți din viața politică și economică, de la curte, despre prețul mărfurilor etc. Se afirmă că foile scoase de comert Pügger din Leipzig aveau o rază întinsă de răspîndire.

Ziarul s-a putut dezvolta abia după inventarea tiparului și în raport cu dezvoltarea tehnicii tipografice, a transporturilor, poștei, telegrafiei etc. După datele pe care le avem, primele ziare tipărite — cu caracter periodic — au fost: „Strasburger Relation” și „Wolffenbütteler Aviso” (apărute în 1609 în Germania), „Nieuwe Tijdingen” (în 1616, săptămînal, la Anvers, Belgia), „The Weekly News from Italy, Germany...” (în 1622, în Anglia), „La Gazette de France” (fondat în 1631 de Théophraste Renaudot, la Paris) în Polonia apare în 1661 „Merkuriusz Polski”, iar în Rusia, în 1703, din dispoziția țarului Petru I este publicat ziarul „Vedomosti”. Primul ziar cotidian a fost „Daily Courant” apărut la Londra în 1702.

În țara noastră, din cauza ocupației turcești și austriece, ziarele apar ceva mai tîrziu. Primul ziar tipărit pe teritoriul țării noastre a fost „Courrier de Moldavie” (în 1790 la Iași). Adevărata gazetărie românească începe însă prin „Curierul românesc” (8 aprilie 1829), „Albina românească” (1 iunie 1829), „Gazeta Transilvaniei” (24 martie 1838).

Ziarul modern, așa cum îl cunoaștem noi, cu tiraj mare, cu caracter informativ dezvoltat, cu apariție cotidiană, ieftin, începe să apară din al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea.

AZI, ÎN RAIONUL NOSTRU

Vă scrie un asistent medical din orașul Cîmpulung-Muscel. De cîrind mi-a căzut în mînă o statistică veche din care am aflat că înainte de 23 August 1944 în fostul județ Muscel, care era cu mult mai întins decît actualul Raion Muscel, numărul total al medicilor și al cadrelor medii sanitare nu atîngea 200. Azi, numai în Raionul Muscel numărul

PROGRAMUL DE RADIO

viziunii belgiene, dirijor Franz André 14.58: Muzică populară românească și a minorităților naționale 15.30: Muzică ușoară 16.10: Piese vocale de Tiberiu Brediceanu 16.30: Uverturi de estradă 17.00: Noi înregistrări ale Orchestrei de studio a Radioteleviziunii 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Valsuri din operele 18.38: Prelucrări corale 18.45: Imagini din viața culturală a satului contemporan 19.00: Doine și jocuri populare 19.30: Lecția de limba franceză (avansată) 19.40: Fragmente din opera „Don Carlos” de Verdi (soliști, corul și orchestra Operei din Roma) 21.15: Muzică de dans 21.45: Recital de poezie clasică universală 22.00: „Săptămîna muzicii maghiare”: Simfonia de Hydas Frigyes — interpretează Orchestra simfonică a Radioteleviziunii ungare, dirijor György Lehel 22.30: Melodii lirice românești 23.10—24.00: Concert de noapte.

MIERCURI 3 APRILIE Programul I
5.07: Polci și mazurci 5.30: Gimnastică 5.40: Melodii populare 6.07: Cîntă fanfara G.A.C. din comuna Cosmești, Regiunea Iași 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Valsuri interpretate la acordeon 6.45: Jocuri populare 7.10: Cîntece de muncă 7.30: Sfatul medicului — Somnul, mijloc de refacere a forțelor organismului 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier! 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică ușoară 8.30: Muzică din opere 9.00: Simfonia a IV-a în sol major de Dvorak 9.32: Muzică populară 10.00: Teatrul la microfon — „Domnișoara Nastasia” de G.M. Zamfirescu 11.47: Muzică instrumentală 12.00: Melodii de estradă 12.30: Fragmente din opera

„Musa Djalil” de Jiganov 13.10: Schiță oltenască de Constantin Nottara; Rapsodia a II-a de Marțian Negrea 14.00: „Săptămîna muzicii maghiare”: Recitalul de lieduri al sopranei Silvana Gestă 14.20: Concert de prînz 15.00: Melodii populare românești și ale minorităților naționale 15.30: Pagini din opere contemporane 16.00: Cornistul Ion Bădănoiu 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Potpuriuri de muzică ușoară interpretată la pian 17.10: Cîntă Maria Butaciu și Marin Chisăr 17.30: „Prietenii lui Do-Re-Mi” 18.00: Concertul nr. 3 în sol major pentru vioară și orchestră de Mozart — solist Arthur Grumiaux 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: „Colectiva noastră dragă” — program de cîntece 19.00: Jurnalul satelor 19.25: Muzică ușoară de Florentin Delmar 19.40: Romante 20.15: Cîntă Orchestra de mandoline a ceferiștilor din Roman 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Din viața de concert a Capitalei 21.15: Emisiune literară 21.30: Muzică populară cerută de ascultători 22.25: Cantonete interpretate de Bogdan Paprocki 22.40: Concert simfonic 23.20: Muzică de dans.

Programul II 12.15: Cvartetul nr. 1 în sol minor de Tudor Ciortea 12.44: Din folclorului popoarelor 13.15: Însemnări de reporter 13.25: Concert de estradă 14.10: Muzică distractivă interpretată de fanfara 14.30: Cîntă Elena Cernel și Nicolae Secăreanu 15.00: Album de melodii 15.30: Suita „Țara Hălmagului” de Nicolae Boboc; Fragment din suita „Munca” de George Simonis 16.10: Muzică de estradă 16.30: Cîntece și jocuri populare 17.00: Muzică din opere 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anun-

țuri, reclame, muzică 18.05: Muzică populară 18.30: Piese vocale de Mussorgski interpretate de Boris Cristoff 18.50: Versuri de Tudor Arghezi. Citesc: Aura Buzescu, Pory Etterle și Mitzura Arghezi 19.00: Melodii de dragoste 19.30: Lecția de limba rusă (avansată) 19.40: „Istoria teatrului liric românesc” (13): Creația de operă după Eliberare (A) Opera istorică 20.10: Lucrări ale compozitorilor noștri inspirate din folclor 20.30: Tribuna radio: Progresul tehnic-stiințific și umanismul socialist 20.40: Cîntă Magda Constantinescu și acordeonistul Nelu Orian 21.15: Interpreți de muzică ușoară (reluare) 22.00: Cîntă „Pagini din muzica preclasică” — „Melodrama florentină”: Jacopo Peri, Giulio Caccini, Francesca Caccini și Marco da Gagliano 22.30: Muzică de dans 23.10: Piese de estradă 23.23: Cvintetul cu pian de César Franck — solist Sviatoslav Richter.

JOI 4 APRILIE Programul I
5.07: Prelucrări corale 5.30: Gimnastică 5.40: Valsuri interpretate de fanfara 6.07: Muzică ușoară 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Cîntece din folclorului nou și jocuri populare românești 6.45: Muzică instrumentală 7.10: Mici piese de estradă 7.30: Sfatul medicului: Paradoxele 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier! 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Melodii populare 8.30: Muzică de cameră de compozitori romîni 9.00: Vreau să știu! 9.25: Muzică ușoară 10.00: Arie și duete din opera „Don Pasquale” de Donizetti — interpretează Iolanda Mărculescu, Mihai Stirbei, Silviu Gurău 10.30: Muzică instrumentală 11.05: Muzică ușoară 11.30: Concerte de Vivaldi din ciclul „L'estro armonico” — Concertele nr. 11 în re minor și nr. 12 în mi major 12.00: Muzică populară 12.35: Pianistul Walter Giesecking 13.10: Muzică din operele 14.00: Muzică populară din Muntenia 14.30: Muzică ușoară 15.00: Din muzica popoarelor 15.30: Muzică de estradă

15.45: Uvertura pe teme a trei cîntece populare ruse de Balakirev; „Cîntecul secerătorilor” și „Seara pe deal” — tablouri simfonice de Sabin Drăgoi 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntă Emilia Petrescu 17.10: Corul Radioteleviziunii 17.30: Din operele lui Nico Dostal 18.00: Universitatea tehnică radio — ciclul chimie 18.15: Muzică populară — Ion Matache și Guți Adolf 18.30: Lecția de limba franceză (începători) 18.40: Cîntă Dorina Drăghici 19.00: Clubul nostru 19.50: Transmisiunea concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijor Carol Litvin. În program: Concertul pentru orchestră în mi major de Vivaldi-Molinari; Simfonia de Ștefan Niculescu; Trei piese pentru voce și orchestră de Stravinski, solistă Arta Florescu; „Poemul extazului” de Scriabin 22.55: Muzică de dans.

Programul II 12.15: Din spectacolele teatrelor muzicale din Brașov, Constanța, Galați 12.45: Muzică ușoară 13.15: Pagini din literatura maghiară contemporană 13.30: Muzică populară 14.10: Melodii distractive 14.30: Suita teatrală în stil clasic de Theodor Grigoriu; Andante spianato și Poloneza în mi bemol major pentru pian și orchestră de Chopin — solistă Halina Czerny-Ste-fanska 15.05: Muzică ușoară sovietică de Ghenadi Podelski și Zara Levina 15.30: Uverturi din opere 16.10: Cîntece pionierești 16.30: Muzică populară 17.00: Muzică de cameră 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: „Săptămîna muzicii maghiare” — Concertul pentru vioară și orchestră de János Viski — interpretează Andras Simor acompaniat de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii maghiare, dirijor György Lehel 18.35: Cîntece și jocuri populare 19.00: „Cîntăm patria socialistă” — program de cîntece 19.30: Tineretea ne e dragă! 19.50: Muzică de dans 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Mari interpreți ai cîntecului popular — George Florescu 21.15:

laboratorul de igienă din Cluj-Muscul. Aici se află și sediul Sanepidului raional.

medicilor și al cadrelor medii anitate trece de 600 (numai medicii sînt 104), deservind încă spitale, șase staționare e adulți, două pentru copii, ouăsprezece case de naștere, numeroase policlinici și dispensare din toate comunele aionului.

Viorel POPESCU
asistent medical, Cluj-Muscul

**NU DEMULT,
PE MARE**

Intr-o fotografie apărută în cadrul reportajului intitulat „Aliatul frig” din nr. 6/1963 a revistei „Flacăra”, am văzut în Antarctica există păsări (pinguini) care pot rezista la temperaturi foarte baze, atingînd chiar minus 70 e grade. În legătură cu rezistența păsărilor la frig, în să vă elatez și eu faptul de mai os:

În iarna aceasta, chiar în junul primăverii, am obserat în largul mării un fenomen puțin obișnuit: uneori, în cauza temperaturii foarte zăzute, păsările refugiate pe loiuri rămîneau cu picioarele prînse de gheață; toși, așa lipite” de sloi, ele continuau să trăiască. Printre aceste sădri erau: rațe sălbătice, ișițe, cufundaci ș.a. Nu știu e s-a mai întimplat cu ele și

cît au rezistat frigului. De aceea aș dori să află de la specialiști unele amănunte în legătură cu rezistența la frig a păsărilor care trăiesc iarna prin părțile noastre.

C. MOȚEA
Mangalia

Răspunde **AUREL PAPA-DOPOL**, ornitolog la Muzeul „Grigore Antipa” din București.

În condițiile țării noastre păsările de apă se adună spre iarnă în regiunile cu bălți întinse, cum este Delta Dunării, bălțile Dunării și lagunele mării (complexul Razelm etc.). În aceste locuri stau pînă ce apele îngheață total. În cele din urmă o parte din păsări se retrag mai la sud de țara noastră, altele se retrag pe Marea Neagră — unde apele îngheață mai rar și numai la țarm. Păsările caută iarna orice loc unde apa nu este încă înghețată, pentru a găsi ceva hrană. În general ele sînt foarte rezistente la frig, dar consumînd iarna mai multe calorii au nevoie de hrană ca să le refacă. Rezervele adunate sub formă de grăsimi de cu toamnă le ajută de asemenea să reziste, dar și aceste grăsimi se epuizează treptat.

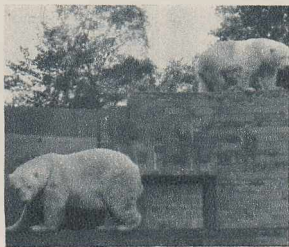
În cazul semnalat pe mare, unde păsărilor li s-au prins picioarele de sloiuri de gheață, lucrurile sînt explicabile. Deseori păsările se odihnesc pe gheață, unde în anumite momente se simt chiar mai bine decît pe apa foarte rece de lingă limita ghețurilor. Datorită valurilor ce mătură suprafața sloiurilor și înghețării apei — le-au fost prinse picioarele în gheață. Întrucît aceste extremități nu afectează prea mult întreg organismul — păsările nu mor. Dacă însă imobilizarea durează mai mult timp — nu este exclusă pierrea unor exemplare. În general în acest an au fost semnalate — cu prilejul gerurilor — pierderi în efectivele de păsări.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă prin poștă: **Rodica Ghiță**, elevă, București, bd. Republicii nr. 59: teme diverse; **Costel Dragu**, desenator tehnic, București, str. Al. Moruzi nr. 27: ilustrate; **Ecaterina Szeker**, studentă, Cluj, Căminul studentesc str. Miko 5-7, bloc 8: cinema, teatru, sport, literatură; **Eleonora Cîrjă**, elevă, Fălticeni, str. Mihai Gheor-

ghiu nr. 5: ilustrate; **Pușa Popa**, elevă, Craiova, str. Jdanov nr. 83: muzică, filatelic, ilustrate; **Eugenia Anania și Ioana Lucia**, eleve anul III, Școala horticolă Curtea de Argeș: ilustrate; **Larisa Rașkai**, învățătoare, com. Zarladani, Rn. Tiraspol, U.R.S.S.: pedagogie, teatru, cinema (în română, rusă, franceză); **Janina Banasiak**, elevă, Konstantinow Lodzki, ul. Zeromskiego 20 a, R.P. Polonă: muzică ușoară, teme

DE LA FOTOCORESPONDENȚI

Pe acești ursuleți i-am fotografiat în Grădina zoologică din Leipzig. (George Stoica, regizor, Craiova)

Intr-un colțor din Oas. (I. Deac — Baia-Mare)

Cîntă corul brigăzii artistice de agitație a Spitalului de copii Pclîșe, Kalanul Hațeg. (Virgil Onoiu, Deva)

uzică de dans 21.45: „Părinți și copii” 2.00: Melodii de dragoste 22.37: Ciclul George Enescu — compozitor: Sunita pus 28 pentru vioară și pian „Impresii in copilărie” — interpretează Ștefan heorghiu și Valentin Gheorghiu 23.10— 4.00: Fragmente din opera „Porgy și ess” de Gershwin.

VINERI 5 APRILIE Programul I 5.07: elodii populare 5.30: Gimnastică 4.00: Muzică distractivă 6.07: Jocuri opulare 6.20: Emisiunea pentru sate 30: Dansuri de estradă 6.45: Cîntece marșuri sportive 7.10: Muzică ușoară 30: Sfatul medicului — Primăvara durerile reumatice 7.35: Anunțuri, uziță 7.45: Salut voios de pionier! 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Lie-uri de Schubert 8.30: Poeme concerte 9.00: Muzică populară sovietică 30: Dansuri din opere 10.00: Corul orchestra de studio ale Radioteleviziunii 10.30: Melodii de estradă 11.05: Săptămîna muzicii maghiare — Cvartelul de coarde de Gyula David — interpretează Cvartetul „Tatray” 11.22: Din ceată de operetă a compozitorilor oștri 11.52: Carnet de reporter 12.00: nsambul armatei sovietice dirijat de oris Alexandrov 12.20: Soliști și formații artistice de amatori 12.40: Conerto grosso de Filip Lazăr 13.10: Orchestre de estradă 14.00: Concert de rinz 15.00: Muzică instrumentală 15.20: uziță ușoară 15.40: Concertul nr. 3 i do minor pentru pian și orchestră de eethoven — solist Emil Ghilels 16.15: orbeste Moscova! 16.45: Cîntă Victoria arvai și Ștefan Stroe 17.10: Orchestre e mandoline 17.30: În slujba patriei 8.00: Universitatea tehnică radio 18.15: elodii populare 18.30: Lecția de limba ighleză 18.40: Muzică ușoară 19.00: urnalul satelor 19.25: Fragmente din ntată „Carmina burana” de Carl Orff 9.15: Cîntece 20.30: Noapte bună, opilii 20.40: Muzică ușoară românească

21.15: Carnet plastic 21.30: Muzică populară cerută de ascultători 22.25: Din creația compozitorului Ion Hartulary-Darclée 22.40: Opera „Aleko” de Rahmaninov.

Programul II 12.15: Concertul pentru orchestra de coarde de Sigismund Toduță; Sunita „Dolly” de Gabriel Fauré 12.48: Din folclorul popoarelor 13.15: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur (reluare) 13.25: Pagini orchestrale din opere 14.10: Jocuri interpretate de fanfară 14.30: Melodii de estradă 15.00: Muzică populară din diferite regiuni ale țării 15.35: Actualitatea în țările socialiste 16.10: Muzică ușoară românească 16.30: Corul Palatului pionierilor din București 16.45: Arie din opere interpretate de Georg Ots 17.00: Interpreți în studio: Adam Cloară — corn englez și Constantin Dumitrescu — voce 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Ciclul „Mari dirijori” — Leonard Bernstein; Suita de balet „Sărbătoarea primăverii” de Igor Stravinski 18.41: Prelucrări de folclor 19.00: Mici piese de estradă 19.30: Teatru la microfon „Departee de patrie” de I. Dold-Mihailik 20.51: Muzică instrumentală 21.00: Cîntece și jocuri populare 21.45: Cîntă pianistul Aldo Ciccolini 22.00: Arie din opere interpretate de Maria Voloseuc și Viorel Ban 22.30: Moment poetic: Panait Cerna 22.35: Melodii lirice 23.10—24.00: Concert de noapte.

SÎMBĂȚĂ 6 APRILIE Programul I 5.07: Muzică interpretată de fanfară 5.30: Gimnastică 5.40: Melodii populare românești și ale minorităților naționale 6.07: Muzică ușoară 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Cîntece din folclorul nou 6.45: Salut voios de pionier! 7.10: Muzică de estradă 7.30: Sfatul medicului: Bătăturile și tratamentul lor 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Corul I.R.T.A. 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică

ușoară 8.30: Concertul în si bemol minor de Francesco Bonporti; Suita nr. 3 în si bemol major de Lully 9.00: Roza vînturilor 9.25: Din cîntecele și dansurile popoarelor 10.00: Piese de estradă 10.15: Cîntece pentru cel mici 10.30: Poemul simfonic „Luceafărul” de Pascal Benoit; Capriciu românesc de Marcel Mihailescu 11.05: Uverturi și coruri din operele lui Mozart 11.35: Muzică populară 12.00: Violonistul Igor Oistrach 12.20: În săli și pe stadioane 12.30: Formații românești de muzică ușoară 13.10: Simfonia a IV-a în re minor de Schumann 14.00: Muzică ușoară cerută de ascultători 14.36: „Săptămîna muzicii maghiare”. În program — muzică populară interpretată de Orchestra populară a Radioteleviziunii maghiare 15.00: Concert distractiv 15.45: Actualitatea literară 16.00: Muzică ușoară 16.15: Vorbeste Moscova! 16.45: Jocuri populare 17.10: Duete de dragoste din operele „Fidelio” de Beethoven, „Tosca” de Puccini, „Paiațe” de Leoncavallo, „Lakmé” de Delibes, „Kneazul Igor” de Borodin 17.50: Știința în slujba păcii 18.00: Piese pentru pian de Chopin 18.20: Program muzical pentru frunțași în producție 19.00: Scrisori din țară 19.10: Muzică ușoară 19.30: Muzică de dans 20.15: Cîntă Traian Uliclean 20.30: Muzică de dans 21.15: Ce știm despre cărți (VII) — Cartea în tipografie 21.25: Muzică populară cerută de ascultători 22.25: Muzică de dans 23.10: Simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră de Prokofiev.

Programul II 12.15: Piese corale de Ion Morozov și Corneliu Mereș 12.35: Muzică din opere 13.15: Cîntece și jocuri populare din Oltenia 13.40: Muzică ușoară sovietică 14.10: Piese vocale și instrumentale de compozitori înaintași: Enrico Mezzetti, Eduard Caudella, George Ștephănescu, Ciprian Porumbescu 14.30: Muzică de estradă 16.00: Melodii populare 16.30: Suita de balet „La glara” de Alfredo Casella — Orchestra simfo-

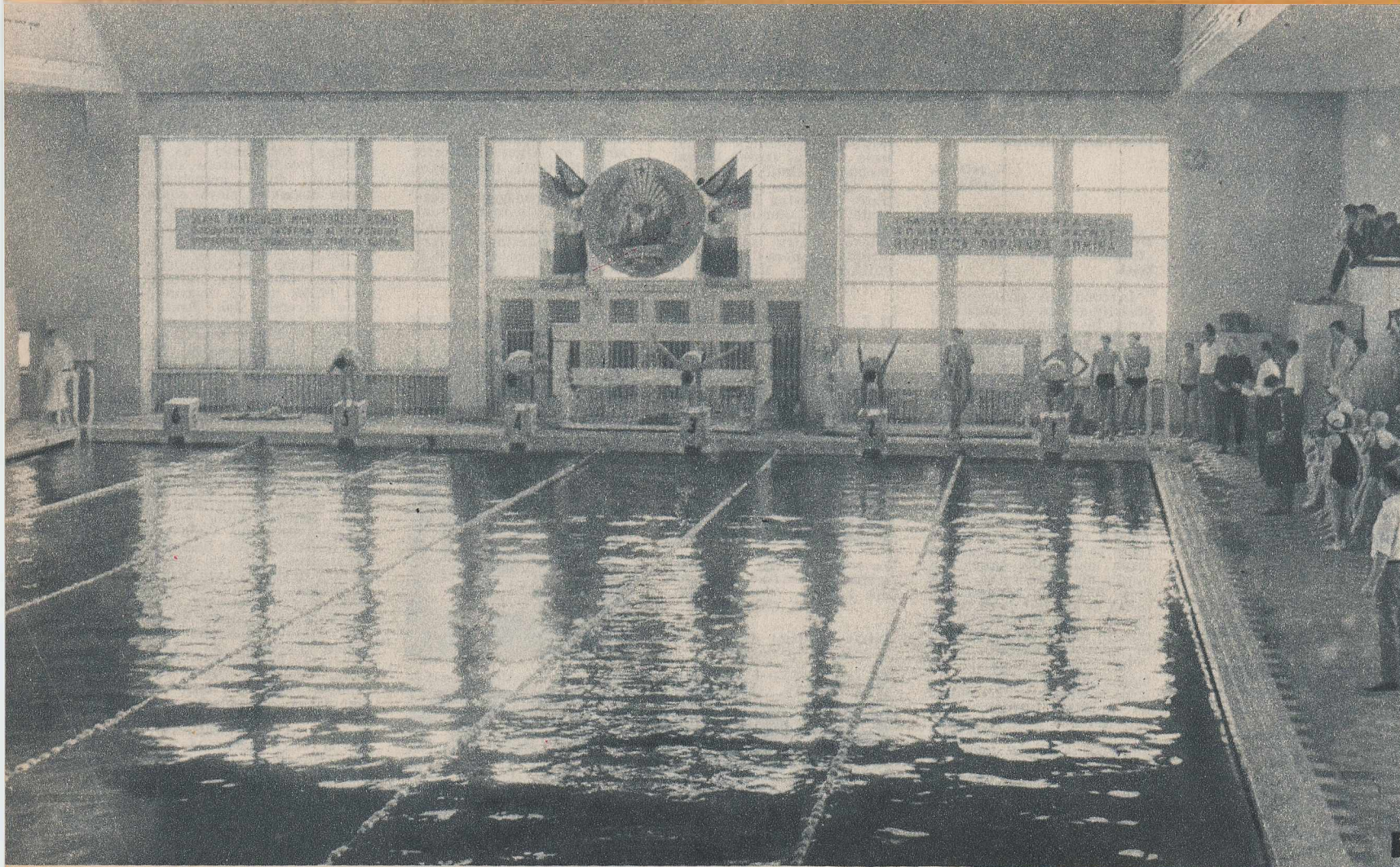
nică a Filarmonicii de Stat „George Enescu”, dirijor George Georgescu — solist Ion Piso; Uvertura „Corsarul” de Hector Berlioz — Orchestra „Philarmonia” din Londra, dirijor Paul Kletzki 16.10: Muzică distractivă interpretată de fanfară 16.30: Sonata în si bemol major de Mozart — interpretează David Oistrach și Vl. Iampolski 17.00: Piese de estradă 17.30: Însemnări de reporter 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Suită din baletul „Cînd strugurii se coc” de Mihail Jora 18.35: Muzică din operele compozitorilor cubanezi Rodrigo Prats și Gonzalo Roig 19.00: Muzică populară cerută de ascultători 19.30: Pe teme internaționale 19.40: Cîntă Maria Sereea și Nicolae Nițescu 20.00: Muzică de dans 20.30: Noapte bună, copiii! 20.40: Cîntece populare ruse 21.15: Muzică de dans 21.45: Agendă teatrală 22.00: Muzică de dans 22.28: Muzică de cameră de Beethoven 23.10: Muzică de dans.

**În pagina 4:
PROGRAMUL
DE TELEVIZIUNE**

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.
Macheta: Ion Vulpescu

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII

LA START—MICII CONCURENȚI

Îi număr. Treabă cam grea: sînt circa 300 de băieți și fete. Cei mai mici sã tot aibã 12 ani, cei mai mari — 16 sau poate 17 ani. Cu toții privesc spre un singur punct: bazinul de înot. La început într-o liniște adîncã. Apoi, cînd probele sînt pe sfîrșite, într-un vacarm specific tinereții.

Bazinul spre care sînt ațintite privirile și atenția acestor spectatori, de fapt ei înșiși concurenți, este locul unde se verificã în practică stadiul pregătirii elevilor școlilor sportive. Tinerii înotãtori își mãsoarã aici

forțele, în cadrul celei de-a treia ediții a Cupei Sfatului Popular al Capitalei. Mulți dintre ei vor obține azi prima victorie de prestigiu din viața lor.

„Rivalii“ se împrietenesc după cîteva minute. Se schimbã impresii, se fac planuri. Și, din vorbã în vorbã, se ajunge la chestiunea arzãtoare:

— În ce probã concurezi? Cît scoți pe 33?

Rãspunsurile vin ca din pușcã. Fiecare însã coboarã timpul cu cîteva secunde. („Rivalul trebuie intimidat. E o chestiune de tacticã“ — mã lãmurește unul din aspiranții la gloria de cîștigãtor al concursului.)

La concursul de la bazinul acoperit „Flo-

reasca“ au venit elevi din București, Reșița, Sibiu, Arad, Timișoara, Tg. Mureș, Galați, Cluj, Oradea.

Cupa a fost cîștigatã de Școala sportivã nr. 2 din București, care a totalizat 177 puncte.

Concursul a evidențiat în mod special tinerii. I-am notat: Sanda Tudora din București, Anca Andrei din Reșița și Bisz Ștefan din Arad. Rezultatele lor îi situeazã spre vîrfurile piramidei, pe care cu siguranță cã vor cuceri dacã vor munci cu aceeași consecvență și în viitor.

E bine sã le reținem numele!

Fotoreportaj de Dan BÎRLĂDEAN

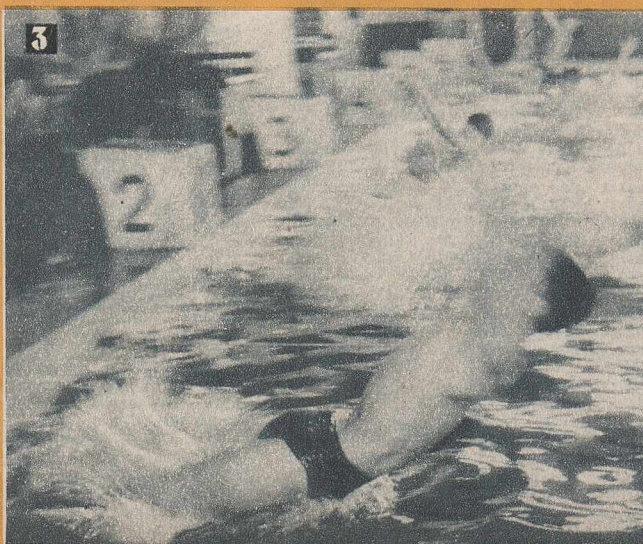

2

1 Start la una din numeroasele probe.

2 Încã puțin și victoria va fi a noastră.

3 Au pornit concurenții în cursa de 66 m spate, băieți.

3